

Jaarstukken 2017

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Kerngegevens

Naam: Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Bezoekadres: World Port Center
Wilhelminakade 947
3072 AP ROTTERDAM

Postadres: Postbus 9154
3007 AD ROTTERDAM
Telefoon: 088 – 8779000 (algemeen)
Website: www.vr-rr.nl
E-mail: info@vr-rr.nl

Dagelijks Bestuur : dhr. A. Aboutaleb (voorzitter)
mevr. M. Salet
mevr. A. Attema
mevr. A. Grootenboer - Dubbelman
dhr. C.H.J. Lamers
dhr. P. van de Stadt

Algemeen Directeur: mr. drs. A. Littooi

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	5
Infographic	7
Inleiding	13
Programma verantwoording	17
Ambulancezorg (inclusief GHOR)	19
Brandweezorg	25
Risico & Crisisbeheersing	33
Meldkamer	39
Paragrafen	43
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	45
Financiering	58
Onderhoud kapitaalgoederen	62
Bedrijfsvoering	64
Verbonden partijen	70
Overzicht van baten en lasten	71
Grondslagen	73
Overzicht van de baten en lasten 2017	75
Begrotingsafwijkingen 2017	76
Toelichting op de begrotingsafwijkingen 2017	80
Balans en toelichting	89
Balans per 31 december 2017	90
Toelichting op de balans	92
Niet uit de balans blijvende verplichtingen ultimo 2017	104
Single information single audit (Sisa) 2017	105
Bijlagen	107
Bijdragen 2017 per deelnemende gemeente	109
Staat van vereiste handtekeningen	110
Lijst met afkortingen	111

Beste lezer,

Met dit jaarverslag sluiten we het jaar 2017 af. Een jaar waarin we op veel gebieden bijdroegen aan de veiligheid en zorg voor de inwoners van Rotterdam Rijnmond. Een jaar ook waarin we verder bouwden aan onze organisatie en de voortrekkersrol die we willen spelen in de regio en daarbuiten.

Met zo'n 20.000 brandweerinzetten hebben we ook het afgelopen jaar laten zien dat 'we er altijd zijn'. Het aantal gebouwbranden is in 2017 verder gedaald. Steeds meer wordt de brandweer ingezet voor andere vormen van hulpverlening zoals reanimaties, stormschade en wateroverlast.

Het dalende aantal gebouwbranden is een trend die past in onze ambitie van minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade. Het is ook een mooi resultaat dat recht doet aan de inspanningen van onder andere Veilig Leven, de 'club van 112', de wijkbrandweermannen, vergunningverlening en Toezicht, Controle en Handhaving.

Een punt van zorg is en blijft het aantal spoedritten dat de ambulances uitvoeren. Dat aantal is de afgelopen 5 jaar met ruim 30% gestegen. Ook het zogenaamde 'besteld vervoer' laat al jaren lang een forse stijging zien. 2017 vormde daarop geen uitzondering.

De werkdruk bij het ambulancepersoneel neemt toe. De aanvankelijke verbetering van de aanrijtijden hebben we niet vast kunnen houden. Integendeel, de norm om in 15 minuten ter plaatse te zijn bij een spoedrit komt steeds verder onder druk te staan.

Dit zegt overigens niets over de kwaliteit van de zorg die we bieden, maar het is één van de weinige prestatie-indicatoren die objectief meetbaar zijn.

Op veel terreinen werken we nauw samen met onze partners zoals de politie, havenbedrijf, DCMR en gemeenten. We hebben een hoog risicoprofiel in onze regio, en samenwerking is een succesfactor om de veiligheid te kunnen waarborgen.

De voordelen van deze samenwerking waren goed zichtbaar bij de 37 incidenten in 2017 waarbij de hulpdiensten gezamenlijk en gecoördineerd optraden. Het ging daarbij onder meer om branden, grootschalige ontruiming en grote hulpverleningen.

Steeds meer gaat het echter ook over (dreigende) ontwichtingen van het dagelijks leven of openbare orde. Drie van dergelijke gebeurtenissen het afgelopen jaar waren van een bijzondere categorie: ondersteuning van de politiecollega's bij het veilig laten verlopen van respectievelijk twee 'kampioens'-wedstrijden en de uiteindelijke huldiging van Feyenoord.

Het afgelopen jaar kwamen we op tal van plaatsen in gesprek met regio-inwoners over veiligheidsthema's. Zo organiseerden we onder andere bewonersavonden na grote incidenten. Een lijn die we door zullen zetten want veiligheid waarborgen doe je namelijk samen.

Burgers (en media) willen steeds sneller en vollediger geïnformeerd worden over incidenten. Hieraan komt de VRR tegemoet met robuuste communicatiemiddelen: Rijnmondveilig.nl, Persmonitor, NL Alert en woordvoering ter plaatse.

Helaas niet altijd tot tevredenheid van iedereen. Het al of niet inzetten van NL Alert en het tijdelijk uitvallen van de website Rijnmondveilig door een te grote toeloop, zorgden afgelopen jaar bij enkele incidenten voor stevige publieke discussie en kritiek op onze crisiscommunicatie.

De discussie was nuttig: wij konden onze inzet toelichten, en namen kritiek in ontvangst. We zijn er sterker uit gekomen. Rijnmondveilig is nog robuuster gemaakt, meer dan enig andere landelijke website. We zetten NL-alert steeds gerichter in en gebruiken social media intensief om te alarmeren én te informeren. Een ontwikkeling die we ook de komende jaren verder zullen volgen want we geloven in het belang van goede communicatie.

Datzelfde geldt voor transparantie: we vinden het belangrijk te laten zien wat we doen.

Zo publiceren we al weer enkele jaren de inspectieresultaten bij BRZO-bedrijven en kwetsbare objecten. Het afgelopen jaar ontwikkelden we een ook online *dashboard* waarin onze bestuurders en hun medewerkers onze prestaties kunnen volgen. Per gemeente geven we nu direct inzicht in incidenten, ambulanceritten, aanrijtijden, inspecties, woningchecks, brandonderzoeken en oefeningen. Iedereen kan zo voor zijn eigen gemeente zien hoe het met de veiligheid is gesteld.

Het afgelopen jaar werkten we intensief aan de contouren van de VRR voor de komende jaren. Zo liggen er nu onder meer een nieuw Regionaal risicoprofiel, een beleidsplan 2018-2022, en een geactualiseerde visie op de GHOR.

Tegenslag was er rond de geplande ingebruikname van onze nieuwe meldkamer. Vertraging in het landelijke C2000-netwerk zorgde wederom voor uitstel van de geplande opening en bijbehorende samenvoeging van de meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond. We moeten wachten tot voorjaar 2018 voordat we de eerste meldkamer worden die als standaard geldt van de landelijke meldkamerorganisatie.

We sleutelden met z'n allen hard aan de organisatie. Bijvoorbeeld bij de afdeling HR: die is volop in verandering en richt zich op de vele vraagstukken die op ons afkomen, zoals diversiteit. We willen dat de VRR meer en meer een afspiegeling wordt van de samenleving waarin we werken. Ook hebben we meer aandacht voor duurzame inzetbaarheid. We moeten er rekening mee houden dat we allemaal langer moeten werken tot aan het pensioen. Vitaliteit en gezond leven en werken moeten daarom een prominente plek in de organisatie krijgen. Met een ziekteverzuim van 4,2 doen we het beter dan alle jaren hiervoor, maar het kan wat mij betreft nog beter.

Een ander voorbeeld van noeste arbeid is ons facilitair bedrijf. Dit organisatieonderdeel is van grote waarde voor ons operationele proces. Zij verzorgen jaarlijks een groot aantal aanbestedingen en inkooptrajecten en ondersteunen zowel de hulpverlener op straat en in de kazernes als ook onze kantoororganisatie. Er zijn nieuwe dienstvoertuigen aangeschaft en ook ons vastgoed is flink onderhanden genomen. Ook hier wordt volop gewerkt aan duurzaamheid: op een aantal daken zijn zonnepanelen geïnstalleerd, de eerste elektrische auto's rijden rond en afgevoerde spullen worden voor hergebruik aangeboden. We werken mee aan de ontwikkeling van de eerste elektrische ambulance en bij nieuwbouw bouwen we klimaat en CO2 neutraal.

Laat ik dit voorwoord afsluiten met de financiële resultaten. Die zijn goed: we sluiten 2017 financieel met een positief resultaat af. Wel zullen we de komende jaren scherp aan de wind moeten zeilen om onze ambities ook betaalbaar te houden.

Arjen Littooj

Algemeen directeur

- 5.854** uitgevoerde controles brandveiligheid
- 2.409** adviezen brandveiligheid
- 176** veiligheidsadviezen bij ruimtelijke ordeningsplannen
- 2.612** adviezen om een evenement veilig te laten verlopen
- 183** integrale adviezen risicovolle evenementen

Goed op weg naar ISO certificering.

Steeds meer risicogericht betrokken bij (maatschappelijke) ontwikkelingen.

Voorbereid op de nieuwe omgevingswet met het 'Programma Omgevingsveiligheid'.

Doordat onze regio één van de grootste petro-chemische complexen heeft, zijn wij nationaal en internationaal een autoriteit op het gebied van industriële veiligheid.

- Breed scala aan adviezen op maat aan DCMR.
- Door groeiende economie toename bouwactiviteiten in de haven.
- Taken als adviseur Wabo-vergunning aanzienlijk toegenomen.
- Chemisch adviseurs DCMR weer onder eigen dak.

- 168** brandveiligheidsadviezen aan DCMR Milieudienst Rijnmond
- 3** aanwijzingen bedrijfsbrandweer
- 123** inspecties / oefeningen bedrijfsbrandweer
- 90** inspecties petrochemische bedrijven en zware industrie (BRZO)
- 17** handhaving eigenstandig of samen met Brzo-inspectiepartners
- 2** incidentonderzoek (art 31 Wvri)

- 865** voorlichtingsbijeenkomsten
- 4.300** woningchecks
- 37** inzetten vervuilde woningen / hoarding
- 4.700** rookmelders geplaatst
- 17.920** volwassenen bezochten onze voorlichtingsbijeenkomsten
- 2.000** kinderen volgden ons educatieve programma bij de Club van 112

- Uitleg geven tijdens bewonersavonden na grote incidenten.
- Risicowijzer beschikbaar voor alle inwoners in de regio.
- Uitbreiding project 'Senioren langer veilig thuis'
- Tweewekelijks veiligheidsadviezen in de radiouitzending 'Peter in de ether' bij Radio Rijnmond.

WE ZIJN ER ALTIJD!

AZRR

Passende zorg op het juiste moment

52.033 A1 (spoed, levensbedreigend)
29.330 A2 (spoed, niet levensbedreigend)
19.125 B1 (besteld vervoer, hoogcomplexiteit zorg)
14.324 B2 (besteld vervoer, laagcomplexiteit zorg)

Aanrijtijden stevig onder druk

Aanrijtijden onder druk door stijgende zorgvraag en krappe arbeidsmarkt. Beschikbaar houden van voldoende ambulances voor het spoedvervoer krijgt allerhoogste prioriteit.

Naast een wervingscampagne wordt gezocht naar innovatieve oplossingen om meer zorg op maat te bieden en een nieuw potentieel aan medewerkers op de arbeidsmarkt aan te boren.

BRANDWEER

Bestrijden, helpen en redden

3.793 brandmeldingen
2.329 hulpverlening
2.226 automatische brandmeldingen (OMS)
560 reanimaties (AED)

Aantal gebouwbranden gedaald

Onze ambitie is: minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade. Dit bereiken wij door de inzet van Veilig Leven, Club van 112, wijkbrandweermannen, vergunningverlening en toezicht, controle en handhaving.

Plan Brandweerzorg schetst in grote lijnen de koers tot het jaar 2025.

MELDKAMER

Ambulance (MKA)

52.690 meldingen
103.906 overige meldingen

Brandweer (MKB)

11.195 meldingen
34.034 overige meldingen

Oplevering Regionaal Operationeel Centrum door samenvoeging meldkamers Zuid Holland-Zuid en Rotterdam-Rijnmond.

GHOR

Regie, coördinatie en advisering

176 leiding en coördinatie
4 psychosociale hulpverlening
122 gezondheidskundige advisering bij gevaarlijke stoffen

- Advisering over gezondheid en veiligheid bij evenementen en omgevingsrisico's.
- Coördinatie van de medische hulpverlening bij incidenten.

GRIP

34 Grote incidenten waarbij gecoördineerde inzet nodig was

Zeer grote brand kerk Zandijkstraat Pernis.

Zeer grote industriebrand Esso Botlek.

Voorzorgsmaatregelen rond het kampioenschap / huldiging van Feyenoord.

Bijstand verleend bij machinekamerbrand vrachtschip MS Anna op de Noordzee. Scheepsbrandbestrijding is één van onze specialismen.

BEPERKEN EFFECT

Crisisbeheersing

Altijd goed voorbereid!

- 1.953** oefeningen voor brandweerlieden
- 14** bestuurlijke oefeningen Regionaal en Gemeentelijk Beleidsteam
- 2** BRZO-oefeningen
- 25** ROT-oefeningen
- 4** Copi tweedaagse

Verdere versterking op het gebied van terrorismegevolgbestrijding.

Crisiscommunicatie

Pers en inwoners snel informeren tijdens incidenten

- 272** incidenten op rijmondveilig.nl
- 2.155** berichten op sociale media
- 1.535** incident-tweets verstuurd
- 85,2** miljoen keer gezien op twitter en Facebook

- Goed gekwalificeerde en IFV gecertificeerde woordvoerders en communicatieadviseurs Analyse & Advies.
- Ingebruikname persmonitor.
- Bezoekerscapaciteit rijmondveilig.nl uitgebreid
- Nieuwe afspraken gemaakt omtrent inzet NL Alert.

Leren van incidenten

Informatie is cruciaal

- 185** brandonderzoeken in de regio Rotterdam-Rijnmond
- 46** brandonderzoeken in de regio Zuid-Holland Zuid

SUM: Samen Leren Is een Must

Een incident levert veel informatie. Deze kennis delen we via leertafels en SUM-events met collega's binnen en buiten onze regio.

INKOMSTEN

UITGAVEN

ONZE MENSEN

ONZE REGIO

ONZE VOERTUIGEN

Het uitgebreide jaarverslag vindt u op www.vr-rr.nl

Wie zijn wij?

Wij zijn een gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en een betrouwbare zorg- en hulpverleningsorganisatie. Wij brengen kennis, ervaring, burgers, bedrijven en organisaties bij elkaar om daarmee op effectieve en efficiënte wijze de veiligheid te bevorderen.

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) is een doelmatige, transparante en open organisatie. Medewerkers van de VRR geven en nemen verantwoordelijkheid. Zij zijn deskundige professionals, die hun werk doen met passie en bevoegdheid in een uitdagende omgeving.

Zij zijn daarbij voortdurend scherp op maatschappelijke ontwikkelingen, innovatie en de vertaling daarvan naar veiligheid.

Wat beloven wij?

De komende jaren geven we aan deze missie en visie invulling door te werken vanuit zeven succesbepalende factoren.

- ✓ Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie
- ✓ Deskundige en bevoegde professionals
- ✓ Medewerkers geven en nemen verantwoordelijkheid
- ✓ HET kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid (met name industriële veiligheid, scheepsbrandbestrijding, brandpreventie)
- ✓ Basis op orde
- ✓ Innovatief op het gebied van veiligheid
- ✓ Open en transparant

Waar staan wij voor?

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) staat voor 'samen sterk' in hulp- en zorgverlening en in risico- en crisisbeheersing. De VRR doet dit door een gezamenlijke inzet van hulpverleningsdiensten, burgers en bedrijfsleven. Door die inzet kan leed en schade bij incidenten worden voorkomen of beperkt.

Rotterdam-Rijnmond heeft het hoogste risicoprofiel van Nederland: 15 gemeenten waar wonen, werken en recreëren dicht bij elkaar plaatsvindt. Effectieve aandacht voor veiligheid is een noodzaak. Samen met de regiogemeenten en partners zorgt de VRR voor die veiligheid.

De VRR is een operationeel bedrijf dat garant staat voor een robuuste veiligheid op straat. Samen met onze partners vormen we een hecht team van deskundige en bevoegde veiligheidsmensen. Je mag van ons verwachten dat we 24 uur per dag klaar staan voor de inwoners van Rotterdam-Rijnmond. Wij zijn er altijd!

Voorzitter VRR en burgemeester Rotterdam
Ahmed Aboutaleb

Algemeen directeur
Arjen Littoij

Samenwerken aan veiligheid

Volgt later

Veiligheidsketen en organisatie

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) staat voor 'samen sterk' in hulp- & zorgverlening en in risico- & crisisbeheersing. Vijftien gemeenten werken nauw samen op dit gebied.

De deelnemende gemeenten aan de VRR zijn:

Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaarding en Westvoorne.

De VRR heeft als doelstelling:

- het geven van invulling aan de regionale taken ten aanzien van het waarborgen van de fysieke veiligheid van de regio en het voorbereiden op rampenbestrijding en crisisbeheersing en de hiermee verband houdende multidisciplinaire samenwerking waaronder de Gemeenschappelijke Meldkamer als integraal informatieknoppunt;
- het doelmatig organiseren en coördineren van werkzaamheden ter voorkoming, beperking en bestrijding van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- het doelmatig organiseren en coördineren van het vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongeval slachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

In het gebied waarvoor de VRR deze taken uitvoert, wonen bijna 1,3 miljoen inwoners. De oppervlakte beslaat ongeveer 865,6 km². In de regio bevinden zich zowel dunbevolkte plattelandsgemeenten als verstedelijkte gebieden. Daarnaast is de aard van de economische bedrijvigheid zeer verschillend. Naast de wereldhaven met haar scheepvaart, transport- en overslagbedrijven en petrochemische industrie bevinden zich in de regio ook uitgestrekte landbouwgebieden, en financiële en zakelijke dienstverlening. Deze diversiteit in de regio zorgt ervoor dat invulling geven aan bovengenoemde taken complex van aard is.

De gemeenten voor wie de VRR deze taken uitvoert, zijn vertegenwoordigd in het bestuur. De burgemeesters van alle 15 gemeenten vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van het te voeren beleid en de financiële kaders vast. Elk lid van het Algemeen Bestuur legt binnen zijn / haar gemeenteraad verantwoording af over het door de VRR gevoerde beleid.

Zes leden uit het Algemeen Bestuur vormen het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur is belast met de voorbereiding en uitvoering van de besluiten die het Algemeen Bestuur neemt. Ieder lid van het Dagelijks Bestuur heeft zijn / haar eigen portefeuille. Hieronder is de samenstelling van het Dagelijks Bestuur opgenomen.

Burgemeester A. Aboutaleb,
Voorzitter
Coördinerend bestuurder

Burgemeester P. van de Stadt
Portefeuille: Bedrijfsvoering

Burgemeester M. Salet,
Plv. voorzitter,
Plv. coördinerend bestuurder,
Portefeuille: Water
BAC Informatievoorziening

Burgemeester A. Grootenboer
BAC Crisisbeheersing

Burgemeester C.H.J. Lamers
2^e plv. voorzitter
2^e plv. coördinerend bestuurder
Portefeuille: GHOR en AZRR
BAC GHOR

Burgemeester A. Attema
BAC Brandweer

Inleiding

De Veiligheidsregio heeft in 2017 verder gebouwd aan het organisatie-verandertraject, dat in 2014 is gestart. De belangrijkste thema's binnen dit traject zijn: een centralere aansturing van de primaire processen binnen de organisatie, vereenvoudiging van de besluitvorming en meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de professionals in de organisatie beleggen. Het verandertraject is gestart met een herbepaling van de missie, visie en de daarbij behorende strategieën.

Missie

De missie van de VRR bepaalt de doelen die wij stellen, de resultaatgebieden waarop wij actief zijn en de organisatieprincipes die worden gehanteerd. Ook geeft het richting aan ons besturingsmodel. De missie van de VRR luidt:

De VRR staat voor 'samen sterk' in hulp- en zorgverlening en in risico- en crisisbeheersing. De VRR doet dit door een gezamenlijke inzet van hulpverleningsdiensten, burgers en bedrijfsleven. Door die inzet kan leed en schade bij incidenten worden voorkomen of beperkt.

Visie

Wij zijn een gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en een betrouwbare zorg- en hulpverleningsorganisatie. Wij brengen kennis, ervaring, burgers, bedrijven en organisaties bij elkaar om daarmee op een effectieve en efficiënte wijze de veiligheid te bevorderen. De VRR is een doelmatige, transparante en open organisatie. Medewerkers van de VRR geven en nemen verantwoordelijkheid. Zij zijn deskundige professionals die hun werk doen met passie en bevoegenheid in een uitdagende omgeving. Zij zijn daarbij voortdurend scherp op maatschappelijke ontwikkelingen, innovatie en de vertaling daarvan naar veiligheid.

Strategie

De aankomende jaren gaan wij aan deze missie en visie invulling geven door acht strategieën uit te werken vanuit de gedachte, dat de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond:

- een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie is;
- HET kennis- en expertisecentrum is op het gebied van veiligheid en zorg (met name Industriële Veiligheid, scheepsbrandbestrijding en brandpreventie);
- deskundige en bevoegen professionals heeft;
- een organisatie is, waar medewerkers verantwoordelijkheid geven en nemen;
- HET platform is, om veiligheid op een hoger niveau te brengen;
- doelmatig open en transparant is;
- scherp anticipeert en acteert op maatschappelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving;
- innovatief op het gebied van veiligheid is.

Jaarstukken 2017

Deel 1

Programma verantwoording

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Ambulancezorg (inclusief GHOR)

Programma

Ambulancezorg (inclusief GHOR)

Doel Ambulancezorg

Het leveren van verantwoorde ambulancezorg in goede samenwerking met ketenpartners, waarbij de medewerkers en de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Uitgangspunt voor 2017 is om de A1 urgentie ritten binnen de opkomstnormen uit te voeren

Wat willen we bereiken:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie:

Voldoen aan operationele prestaties Ambulancezorg en indien mogelijk verder verbeteren door:

- Bij een stijgend aantal ritten allereerst te voldoen aan de opkomstnormen. Daarna wordt gekeken naar innovatie om efficiënter en effectiever te kunnen werken, zodat prestaties verder kunnen worden geoptimaliseerd

Scherp anticiperen en acteren op maatschappelijke ontwikkelingen

Proactief anticiperen op ontwikkelingen in de maatschappij, zodat de kwaliteit van de prestaties kan worden geborgd. De AZRR is een organisatie die is voorbereid op de toekomst en de wijzigingen in de (tijdelijke) Wet Ambulancezorg door:

- De rol van de ambulancezorg beter te positioneren in de keten waardoor de kwaliteit van de prestaties wordt geborgd en door gesprekspartner te zijn bij bijvoorbeeld fusies van ziekenhuizen, sluitingen van spoedeisende hulp afdelingen en wijzigingen in de infrastructuur zoals het afsluiten van de Maastunnel kan worden geborgd dat de afgesproken prestaties kunnen worden nagekomen.

Wat hebben we er aan gedaan:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie:

Op het gebied van gezondheidszorg lag de focus op het verbeteren van de prestaties. Al vanaf het begin van het kalenderjaar staan de prestaties van de AZRR flink onder druk. De prestatie over het gehele kalenderjaar 2017 is uitgekomen op 88,6%. De toenemende zorgvraag leidt jaarlijks tot een stijging van ongeveer 5.000 ritten. Hiervoor zijn meer ambulances met bijbehorend personeel nodig. In overleg met de zorgverzekeraar zijn hiervoor aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld. Het is echter een enorme opgave om nieuw personeel te werven door de krapte op de arbeidsmarkt. In samenwerking met het Erasmus Medisch Centrum is een pilot gestart met gedifferentieerd (B1) vervoer en zijn de overleggen gestart met Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over uitbreiding van deze pilot. Dit alles om prioriteit te kunnen blijven geven aan het spoedvervoer.

Scherp anticiperen en acteren op maatschappelijke ontwikkelingen

De AZRR pakt haar rol actief op in het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). De AZRR heeft met de ketenpartners in ROAZ-verband bepaalde typen vervoer in de weekenden gedurende de zomerperiode stilgelegd als gevolg van krapte aan personeel met als doel om voorrang te geven aan spoedvervoer. Om te werken aan een oplossing van het tekort aan (ambulance)verpleegkundigen werkt AZRR samen met Hogeschool Rotterdam om de inzet van afgestudeerden Bachelor Medische Hulpverlening op de ambulance mogelijk te maken.

Programma

Ambulancezorg (inclusief GHOR)

Doel Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)

De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening. Daarnaast adviseren zij andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening. De rollen van de GHOR zijn terug te vinden in zowel de fase van risicobeheersing, de fase van incidentbeheersing als de fase van herstel.

De GHOR Rotterdam-Rijnmond heeft de visie voor de komende jaren geformuleerd onder de titel 'GHOR 2020', een reikende hand en verbindende schakel'. De GHOR staat voor ogen dat in 2020 haar werk in de kern bestaat uit regie en coördinatie van de opgeschaalde hulpverlening in de witte kolom. De GHOR is regisserend in de voorbereidende fase op strategische vraagstukken en coördinerend in operationele situaties (binnen de witte keten en met veiligheidspartners). De GHOR heeft zichzelf in 2020 een positie verworven binnen alle ringen van de zorg en het veiligheidsdomein. Dit doet de GHOR onder meer door de schat aan kennis en ervaring die zij de afgelopen jaren in de praktijk heeft opgebouwd in de vorm van advies, kennis en informatie te delen met haar mono- en multi ketenpartners. Deze deskundigheid komt zowel operationeel als beleidsmatig tot haar recht.

Als behartiger van het publiek belang staat de GHOR niet alleen bij ketenpartners scherp op het netvlies, maar ook bestuurders van gemeenten en zorginstellingen kennen de GHOR en beschouwen haar als volwaardig adviseur op het terrein van de opgeschaalde hulpverlening. Instellingen in de zorg bereiden zichzelf actief voor op bijzondere situaties, crises en rampen en betrekken de GHOR in een vroeg stadium bij monodisciplinaire ontwikkelingen die de opgeschaalde geneeskundige hulpverlening kunnen raken. Doordat reguliere en opgeschaalde zorgprocessen op elkaar zijn afgestemd, kan bij rampen en crises rimpelloos worden opgeschaald. Een integrale benaderingswijze vanuit het veiligheidsdomein heeft steeds meer postgevat. De burger kan en mag er op vertrouwen dat alle hulpverleners in Rotterdam-Rijnmond kleine, grote en multidisciplinaire incidenten, rampen en crises samen oplossen en dat over hun gezondheid en veiligheid wordt gewaakt.

Wat willen we bereiken:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

Zorgen voor optimale samenwerking met ketenpartners in de witte kolom, zowel in de voorbereiding op als bij een incident, ramp of crisis, maar ook in de fase van nazorg door:

- De verbinding met de besturen van ketenpartners (zorginstellingen) in de regio te versterken.

Wat hebben we er aan gedaan:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

Met het bureau van het Regionaal Overleg Acute Zorg wordt nauw samengewerkt om te bereiken dat de ketenpartners in de witte kolom zich door middel van oefeningen en trainingen goed voorbereiden op hun functioneren bij rampen en crises.

Het is belangrijk te weten wat gemeenten (burgemeesters en ambtenaren) en zorginstellingen (bestuurders en management) vinden van de GHOR. In 2017 zou een voorstel gedaan worden om de tevredenheid van de partners in kaart te brengen. Door het plotselinge overlijden van de directeur Publieke Gezondheid is dit niet verder uitgewerkt en wordt dit opgepakt, zodra er een nieuwe directeur Publieke Gezondheid is aangesteld. Tot het aantreden van de nieuwe directeur zijn een aantal taken van verdeeld tussen de GGD, GHOR en de directie Publieke Gezondheid van Zeeland en Zuid-Holland Zuid.

Programma

Ambulancezorg (inclusief GHOR)

Wat willen we bereiken:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie (vervolg).

Zorgen voor optimale samenwerking met ketenpartners in de witte kolom, zowel in de voorbereiding op als bij een incident, ramp of crisis, maar ook in de fase van nazorg door:

- De verbinding met de besturen van ketenpartners (zorginstellingen) in de regio te versterken.

Wat hebben we er aan gedaan:

Betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

De GHOR wordt door de Directeur Publieke Gezondheid betrokken in de gesprekken die met het Regionaal Overleg Acute Zorg, gemeente en zorgverzekeraars worden gevoerd over de ontwikkeling van een regionale zorgvisie. Daarbij wordt onder meer gesproken over de inrichting van de acute zorg. De GHOR zal de directeur Publieke Gezondheid en bestuurders ondersteunen in de discussies over het thema acute zorg en in het verlengde daarvan het thema opgeschaalde zorg. In december 2017 is een bijeenkomst gehouden met bestuurders van Voorne-Putten en Waterweg, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en het ROAZ. Doel van het overleg was om de belangen van openbaar bestuur, zorginstellingen en zorgverzekeraars ten aanzien van een goed functionerend systeem van acute zorg onderling duidelijk te krijgen en om het belang te onderstrepen van een tijdig onderling overleg als er voornemens zijn met betrekking tot veranderingen in de acute zorg. In 2018 zal een vervolg worden georganiseerd.

De GHOR is door de directeur Publieke Gezondheid ook betrokken in het petit comité Personeelstekorten van het Regionaal Overleg Acute Zorg. Deze activiteiten onderstrepen de positie die de GHOR inneemt in het bestuurlijke krachtenveld van de gezondheidszorg.

Op 8 november 2017 is een bestuurlijke dilemmasessie georganiseerd, waaraan bestuurders van ziekenhuizen en de bestuurlijk portefeuillehouder GHOR en Ambulancezorg van het VRR-bestuur hebben deelgenomen. De vraag om zo'n sessie is gekomen vanuit het bestuur van de Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen, vanuit de opvatting dat de GHOR het expertisecentrum en de regisseur is voor opgeschaalde zorg. Aan de hand van het thema terrorismegevolgbestrijding werden de diverse verantwoordelijkheden en mogelijke knelpunten besproken.

Programma

Ambulancezorg (inclusief GHOR)

HET gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en zorg

Dé adviespartner om een gezonde en veilige omgeving te creëren door:

- Het domein van de omgevingswet te koppelen aan de gezondheidszorg, zodat de Veiligheidsregio en GGD dé adviespartner voor de gemeenten zijn als het gaat om het creëren van een veilige en gezonde omgeving.

HET gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en zorg

De GHOR is aangesloten op het programma Omgevingsveiligheid van de VRR. De GHOR is ook actief betrokken bij de overleggen over de Omgevingswet die plaatsvinden vanuit onder meer het Netwerk Risicobeheersing van GGD/GHOR Nederland.

Regionaal ligt er een concept visie over de rol van de GHOR Rotterdam-Rijnmond in ruimtelijke ordening. Landelijk is een denktank bezig om een gedeelde visie te formuleren op de GHOR en de ruimtelijke ordening. Hierbij wordt vooral gekeken naar best practices, waarbij regio's zeer geïnteresseerd zijn in de visie van de VRR. Hierdoor kunnen we een verbinding maken tussen beide visies.

De prestaties van de ambulancezorg en GHOR vindt u terug in de infographic aan het begin van dit jaarverslag. Voor prestaties per gemeente verwijs ik u naar het Bestuurlijk Dashboard (<https://dashboard.mijnvrr.nl/>).

Wat heeft het gekost

Verschillen programma Ambulancezorg (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
27.197	26.930	267	26.063	27.177	-1.114	-1.134	-246	-1.380
Toelichting								
Personeel derden							-395	-395
Overige personele lasten							-115	-115
FLO Ambulancezorg						-3	69	66
Onderbesteding op huisvesting, middelen en overigen							195	195
Te verrekenen budget						-1.131		-1.131
						-1.134	-246	-1.380

Een toelichting op de verschillen vindt u op pagina 79.

Brandweertzorg

Programma

Brandweezorg

Doel

Vanuit een maatschappelijk belang het beschermen van de mensen, dieren en goederen in de gehele regio Rotterdam-Rijnmond tegen (de gevolgen van) brand, ongevallen, terreur en natuurgeweld, in een werkomgeving waar klantgerichtheid en professionaliteit centraal staan. Deze veiligheid bieden we in gesprek met burgers en samenleving: samen maken we het veiliger.

Wat willen we bereiken:

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

Zorg dragen voor:

- Brandbestrijding
- Hulpverlening
- Waterongevallen en scheepsbrandbestrijding
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen door:
- Het implementeren van onderdelen van het Plan Brandweezorg. Het plan zal onder andere een visie op de repressieve organisatie bevatten met uitgangspunten die de basis vormen voor onder andere het kazernespreidingsplan en dekkingsplan.

Doelmatig, open en transparant

Inzicht geven in de operationele prestaties en preventieve adviezen en controles door:

- Periodiek aan alle gemeenten inzicht te geven in opkomstcijfers, aantallen adviezen en controles.

Wat hebben we er aan gedaan:

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

Het plan Brandweezorg 2017 – 2020 is in april 2017 vastgesteld door het bestuur van de VRR. Hierin is vastgelegd dat de toekomstbestendige brandweezorg risicogericht is, anticipeert, de schakels in de veiligheidsketen verbindt en maatwerk levert waar specifieke risico's daar om vragen. De bijbehorende incidentbestrijding is flexibel, aanpasbaar, deskundig en getuigt van vakmanschap. De komende jaren wordt gewerkt aan een nadere uitwerking van de ontwikkelsporen van het Plan Brandweezorg.

Bij de actualisering van het dekkingsplan worden bovengenoemde uitgangspunten als basis gebruikt. Zo zal het dekkingsplan meer modulair opgebouwd worden, zodat het combineren van gegevens over opkomsttijden per gebied, preventieve activiteiten en risico's voor maatwerk zorgen. Het nieuwe dekkingsplan wordt in het 2^e kwartaal van 2018 aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

Dit jaar is veel tijd gestoken in de implementatie van het beleid flexibele voertuigbezetting. Er is een grootschalige risico-inventarisatie gehouden om veiligheidsaspecten die spelen rondom flexibele voertuigbezetting in kaart te brengen en daar maatregelen op te nemen. Op basis van deze Risico Inventarisatie & Evaluatie is het opleidings- en oefenprogramma doorontwikkeld, het beleid aangepast en opnieuw door het bestuur vastgesteld.

Op het vlak van vrijwilligheid is een belangrijke voortgang geboekt op het inzichtelijk maken van de paraatheid van vrijwillige brandweereenheden. Er is een pakket van maatregelen opgesteld voor zowel de korte als de langere termijn. Ook landelijk wordt gezocht naar passende oplossingen.

Doelmatig, open en transparant

De brandweer rapporteert maandelijks over haar operationele prestaties middels het bestuurlijk dashboard.

Wat willen we bereiken:

Innovatief op het gebied van veiligheid

Zorgen voor een veerkrachtige organisatie die zowel preventief als repressief toekomstbestendig is door:

- In 2017 wordt verwacht een volgende stap te zetten in het gebruik van incidentgegevens uit het verleden om incidenten in de toekomst te kunnen voorspellen.
- De eerste contouren van het onderzoek naar dynamische risicoprofielen worden zichtbaar, waardoor gekeken kan worden of risico's op een bepaalde locatie gedurende de dag variëren, zodat brandweertzorg beter op maat geleverd kan worden.

Wat hebben we er aan gedaan:

Innovatief op het gebied van veiligheid

Het afgelopen jaar is gewerkt om aan de hand van data uit digitale systemen die gegevens te verzamelen die na analyse leiden tot meer kennis en inzicht om de operationele en organisatorische doelstellingen en verbeteringen te realiseren en tijdig nieuwe trends te ontdekken. Primair wordt ons eigen incident registratie systeem (IRS) hiervoor gebruikt. Het afgelopen jaar is gekeken of met behulp van data van het Centraal Bureau voor de Statistiek een meer sociaaleconomisch risicoprofiel opgesteld kan worden, zodat ingespeeld kan worden op risico's bij de meest kwetsbare groepen in onze samenleving door mensen en middelen beter te spreiden in de regio.

Het projectteam Dynamisch alarmeren is gestart. Om over te kunnen gaan op dynamisch alarmeren op basis van de actuele locatie van brandweervoertuigen is een aanrijtjidsen server nodig. Inmiddels is voor deze server een pakket van eisen opgesteld. In de tussentijd wordt in kaart gebracht welke organisatorische maatregelen nodig zijn om een dynamische aanrijtjidsen server te kunnen implementeren.

De prestaties vindt u terug in de infographic aan het begin van dit jaarverslag en het Bestuurlijk Dashboard (<https://dashboard.mijnvrr.nl/>).

Wat willen we bereiken (preventief):

HET gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en zorg (m.n. industriële veiligheid, scheepsbrandbestrijding en preventie)

Het zijn van de (landelijke) vraagbaak op de terreinen industriële veiligheid, scheepsbrandbestrijding en brandpreventie door:

Structureel te investeren op kennis en expertise van bestaande en nieuwe medewerkers op basis van competentieprofielen die aansluiten op de visie risicogerichtheid en kwalificatieprofielen van de VNG en IPO, zodat de VRR voorbereid is op de invoering van de omgevingswet.

Activiteiten ten aanzien van risicobeheersing te laten certificeren volgens ISO-norm 9001 / 2015.

In 2017 zijn regionaal de prestaties bij adviseren op brandveiligheid binnen de gehele regio verbeterd, zodat bij 80% van de aanvragen binnen de afgesproken termijn is geadviseerd. Van de resterende 20% is inzichtelijk waarom de termijn niet is gehaald. Dit wordt gerealiseerd door:
Het evalueren en eventueel bijstellen van de interne organisatie en systemen .

Wat hebben we er aan gedaan (preventief):

HET gezaghebbend kennis- en expertisecentrum op het gebied van veiligheid en zorg (m.n. industriële veiligheid, scheepsbrandbestrijding en preventie)

In het afgelopen jaar hebben de medewerkers cursussen en workshops gevolgd zoals VCA basis, normen en wetgeving (NEN6060 en NEN 6079) en brandveiligheidsinstallaties, inmiddels voldoen wij voor 90% aan de kwaliteitscriteria 2.1 van de Wabo. De cursussen PGS15 en AWB worden in 2018 opgepakt.

Op het gebied van industriële veiligheid is gestart met het meerjarig opleidingsplan, waarmee medewerkers in 2020 het niveau van expert bereiken, zodat zij deskundig zijn als adviseur, vergunningverlener én toezichthouder. Daarnaast worden gesprekken gevoerd over individuele opleidingsplannen. Hierin wordt vooral gekeken naar meer specialistische opleidingen op het terrein van industriële veiligheid.

Er is een kwaliteitshandboek opgesteld en vastgesteld als opmaat voor de ISO-certificering. De volgende stap is de implementatie van het handboek, zodat daarna met de certificering gestart kan worden.

Op het gebied van advisering op brandveiligheid worden nieuwe en bestaande bedrijfsprocessen lean gemaakt. Uitgangspunt is dat klanten beter worden geholpen door wachttijden en doorlooptijden te verkorten en acties efficiënter uit te voeren. De processen die te maken hebben met advies op evenementen, meldingen brandveilig gebruik, het controleproces en advies omgevingsvergunning bouw zijn inmiddels lean gemaakt.

Risicobeheersing	Realisatie 2016	Realisatie 2017
Advisering Brandveiligheid		
Advies omgevingsvergunning (onderdeel bouwen)	1463	1370
Beoordelen en goedkeuring brandveiligheidsinstallaties en voorzieningen	404	532
Taken met betrekking tot brandveilig gebruik		
Afhandelen gebruiksmeldingen	496	371
Afhandelen omgevingsvergunningen activiteit gebruik	111	135
Afhandelen gebruiksvergunningen (BBV)	307	307
Advisering in het kader van APV		
Advisering met betrekking tot het houden van evenementen	2852	2612
Toezicht, controle en handhaving		
Toezicht en controle op uitvoering van brandveiligheidsvoorzieningen	75	79
Toezicht en controle op voorwaarden in het kader van brandveilig gebruik en algemene voorschriften	6173	5863
Toezicht en controle op voorwaarden in het kader van evenementen	120	94
Bijstaan / ondersteunen handhavingsproces	31	31
Voorlichting/ instructie bedrijven		
Brandveiligheid voorschriften / brandveilig gebruik	0	0
Behandeling van meldingen		
Brandgevaarlijke situaties	442	383
Algemene advisering		
Informatieoverdracht (naar preparatie / repressie)	0	0
Advisering Ruimtelijke Veiligheid		
Advisering specifieke ruimtelijke ordening plannen	0	0
Advisering externe veiligheid en ruimtelijke ordening	174	176
Advisering inrichtingsplannen	65	46
Advisering Stedenbouwkundige matenplannen (SMP)	20	1
Advisering kleinschalige infrastructuur	10	117

Programma
Brandweezorg

Industriële Veiligheid	Realisatie 2016	Realisatie 2017
Advisering brandveiligheid		
Brandveiligheidsadvies Omgevingsvergunning milieu	65	98
Opvolging omgevingsvergunning milieu UPD, BVP, etc.	36	43
BEVI art.12-adviezen	24	27
Advisering ontplofbare stoffen	0	4
Advisering opslag en verkoopruimte vuurwerk	5	4
Brandweeradvisen voor ontbrandingstoestemming	26	18
Melding ontbranding vuurwerk	48	7
Bedrijfsbrandweer aanwijzingen		
Art. 31 WVR: aanwijzingen bedrijfsbrandweer	2	1
Art. 31 afwijzingen (beoordelingen die niet leiden tot een a	1	2
Toezicht		
BRZO-inspecties	97	71
Beoordeling VR-rapporten	53	13
Onaangekondigde inspectieweken	3	9
Bedrijfsbrandweerinspecties	61	66
IHP-inspecties	46	44
Incidentonderzoeken	1	2
Tijdelijke wijzigingen	742	974
Handhaving		
Handhaving Wvr	0	0
Advies handhaving Wabo/Arbo	5	3

Het aantal BRZO-inspecties is exclusief 10 inspecties voor de regio ZHZ.

Wat heeft het gekost

Verschillen programma Brandweezorg (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
89.703	87.347	2.356	90.605	87.475	3.130	903	-128	775
Toelichting								
Vergoeding vrijwilligers							360	360
Inhuur personeel van derden							-231	-231
Dotatie aan voorziening Reorganisatie VRR							-659	-659
Dotatie aan voorziening Procedures beëindiging dienstverbanden							-66	-66
Niet-declarabele lasten FLO						7	-206	-199
Resultaat op projecten						-416	125	-291
Lager afschrijvingskosten materiële vaste activa							133	133
Onderbesteding overige kosten							416	416
Vrijval restant overheidsmiddelen (BRZO en convenantgelden)						358		358
Vrijval restant compensatie buitenlandse Btw						403		403
Hoger detachingsbaten						368		368
Hogere overige opbrengsten						183		183
						903	-128	775

Een toelichting vindt u op pagina 80.

Risico & Crisisbeheersing

Programma

Risico- en Crisisbeheersing

Doel

Het systematisch verbinden van de vele partijen, die een rol hebben bij het verhogen en borgen van het fysieke veiligheidsniveau van de burger in de regio Rotterdam-Rijnmond in relatie tot de mogelijkheden, die beschikbaar zijn om het risico te reduceren met een adequate hulpverleningsorganisatie.

De kern van Risico- en Crisisbeheersing ligt in het vermogen de verschillende belangen van de vele partners op een optimale wijze te behartigen, te waarborgen en de samenhang hierbij aan te brengen door de rol van zowel regisseur als adviseur op zich te nemen.

Wat willen we bereiken

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

De VRR is op het gebied van risico- en crisisbeheersing zo ingericht, dat zij flexibel kan inspelen op incidenten van uiteenlopende aard door:

- Het intensiveren van de samenwerking met ketenpartners en buurregio's en het maken van landelijke afspraken.
- Het waarborgen van de leiding en coördinatie bij gecompliceerde (gripwaardige) incidenten vooral in afstemming met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid in verband met de samenvoeging van de meldkamers Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid.

Wat hebben we er aan gedaan

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie.

- Veiligheidsregio's en ketenpartners hebben samen de wens om keteneffecten beter in beeld te brengen rond diverse crisisscenario's. Met name de effecten van diverse incidenten op de continuïteit van de telecomsector zijn nu nog een blinde vlek. Landelijk vinden er gesprekken plaats met de telecomsector.
- De veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid hebben ieder een eigen Veiligheidsinformatie-Centrum. Na samenvoeging van de meldkamer Rotterdam-Rijnmond en meldkamer Zuid-Holland Zuid komt er één gezamenlijke Veiligheidsinformatie Centrum. Er wordt onderzocht hoe de tussenliggende periode wordt overbrugd.

Crisisbeheersing	Realisatie 2017
BRZO-oefening	2
CoPI-oefening (2-daagse)	4
GBT-oefening	9
Opleidingen	0
Overige oefeningen	4
ROT-oefening	13
ROT-sessies	12
Workshop	0

De Oranje Kolom

Als onderdeel van het openbaar bestuur hebben gemeenten een algemene zorgplicht voor hun bevolking en vervullen daarom een belangrijke rol in de crisisbeheersing.

Binnen Rotterdam-Rijnmond zijn de volgende bevolkingszorgprocessen benoemd:

- **Crisiscommunicatie:** het communiceren met de bevolking waarbij wordt aangesloten bij de behoefte van de samenleving. Crisiscommunicatie komt terug in alle facetten van de gemeentelijke crisisorganisatie.
- **Noodopvang en Verzorging:** de bevolkingszorg die naast de spoedeisende zorg door andere hulpverleners ter plaatse geleverd moet worden. Het gaat hierbij om het verplaatsen, opvangen en verzorgen van personen die niet zelfredzaam zijn.
- **Herstell zorg:** de bevolkingszorg die nodig is om de crisis te eindigen. Afhankelijk van de situatie gaat het hier om bijzondere uitvaartverzorging (stille tochten, herdenkingsdiensten etc.), het informeren en doorverwijzen van burgers, het herstellen van schade en het verzorgen van nazorg voor betrokken personen.
- **Ondersteuning:** het adviseren en ondersteunen van het bestuur gedurende een crisis op het gebied van juridische, financiële en protocollaire zaken.
- **Omgevingszorg:**
  - Het tijdens bijzondere situaties zorgdragen voor het beheer van de openbare ruimte (weg, het water en de openbare ruimte) van de gemeente;
  - Het waarborgen van een veilige en gezonde (bebouwde) omgeving.
  - Zorg voor de handhaving van de kwaliteit, dan wel herstel van het milieu of de leefomgeving en het inzamelen van besmette of verdachte waren om (verdere) besmetting te voorkomen.
  - het registreren en coördineren van schademeldingen aan gemeentelijke eigendommen.

De Oranje Kolom wordt binnen de VRR ondersteund door de coördinerend gemeentesecretaris en de accounthouder vanuit de afdeling crisisbeheersing VRR.

Eind 2016 is een nieuwe coördinerend gemeentesecretaris benoemd door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. De coördinerend gemeentesecretaris vertegenwoordigt de gemeenten in de Veiligheidsdirectie en voert door het bestuur vastgesteld beleid op het gebied van Bevolkingszorg uit door richting gemeenten daarin coördinerend op te treden. Hij zit het overleg met de kerngroep Gemeenten voor en het overleg met de Algemeen Commandanten Bevolkingszorg. Op landelijk niveau is de coördinerend gemeentesecretaris lid van het Landelijk Netwerk Bevolkingszorg (LNB), waarin de coördinerend gemeentesecretarissen van de 25 veiligheidsregio's zitting hebben en landelijke afstemming plaatsvindt. Het LNB heeft de ambitie om kennis en ervaring op het gebied van bevolkingszorg te verbinden, te verrijken en te verspreiden.

Vanuit de afdeling Crisisbeheersing ondersteunt een accounthouder Oranje Kolom de gemeentesecretaris bij zijn coördinerende taken door beleidsondersteuning en advisering. De accounthouder voert de redactie over het regionaal beleidsplan bevolkingszorg. Tevens is zij secretaris van de Kerngroep Gemeenten en het overleg Algemeen Commandanten Bevolkingszorg, onderhoudt zij de contacten met de VRR gemeenten, neemt zij deel aan landelijke overleggen waaronder het Landelijk Overleg Coördinatoren Bevolkingszorg (LOCB), vertaalt landelijk beleid naar de regio, beheert de handboeken/informatiekaarten van Bevolkingszorg en organiseert themabijeenkomsten bevolkingszorg.

Met de vaststelling van het beleidsplan VRR 2018-2022 heeft de coördinerend gemeentesecretaris de opdracht gekregen de doorontwikkeling van bevolkingszorg in de regio vorm te geven. Dit zal in 2018 uitmonden in een nieuw regionaal beleidsplan voor bevolkingszorg, waarin de speerpunten voor de komende vier jaar zullen worden weergegeven.

In het kader van de doorontwikkeling van bevolkingszorg is er in november/december 2017 een quickscan uitgevoerd onder de Officieren van Dienst om zicht te krijgen op de huidige staat van bevolkingszorg in de regio en de aandachtspunten voor de doorontwikkeling. De onderzoeksresultaten zijn gebaseerd op gesprekken met 77% van de Officieren van Dienst in deze regio.

Bevolkingszorg heeft afgelopen jaar zijn bijdrage geleverd aan de Planningsstaf Terrorisme Vervolg Bestrijding, waarin afstemming plaatsvindt tussen de verschillende hulpverleningsdiensten.

Bevolkingszorg neemt deel aan de kerngroep Infectieziekten, waarin ketenafstemming en multidisciplinaire afstemming plaats vindt over organisatorische en medisch inhoudelijke zaken op operationeel niveau.

Afgelopen jaar is er landelijk een nieuwe SIS-procedure ontwikkeld. Komend jaar zullen hiervoor een informatiekaart SIS worden opgesteld en informatiebijeenkomsten voor de Officieren van Dienst en Algemeen Commandanten worden georganiseerd.

In 2016 zijn een 4-tal thema's benoemd waar een team vanuit bevolkingszorg mee aan de slag gaat. Per team is er een voorzitter benoemd die het eerste aanspreekpunt is voor de coördinerend gemeentesecretaris en accounthouder, het team bijeenroept en het proces begeleidt. Momenteel lopen de volgende thema's nog:

- Pool Officieren van Dienst Bevolkingszorg
- Zelfredzaamheid
- Svis/nafase
- Verwanteninformatie

Incident- en crisiscommunicatie

Uitgangspunt binnen de VRR is, dat in principe over alle incidenten wordt gecommuniceerd. Open en transparant zijn hierin kernbegrippen. Binnen de VRR is afgesproken dat de afdeling Communicatie verantwoordelijk is voor alle incident- en crisiscommunicatie het eerste uur na aanvang van een incident. In het verleden werd de woordvoering ter plaatse en bij een Grip 1 (CoPI) door een communicatieadviseur van de politie gedaan. Vanaf september 2017 is dit overgedragen aan de VRR. Om dit te kunnen waarmaken beschikt de afdeling communicatie over een pool goed gekwalificeerd en IFV gecertificeerde woordvoerders / communicatieadviseurs en een pool communicatieadviseurs Analyse & Advies, eveneens goed gekwalificeerd en IFV gecertificeerd. In 2016 is gestart met een opleidings- en trainingsprogramma dat in 2017 is voortgezet.

In juni 2017 is de persmonitor in gebruik genomen. Hiermee had de VRR een landelijke primeur. Het persalarm alarmeert, maar informeert ook over de voortgang van het incident. Met de persmonitor kunnen journalisten snel beoordelen wat de nieuws waarde is van een incident. De persmonitor blijft tot het eind van het incident informeren. Situatiwijzigingen kunnen dus "live" worden gevolgd.

In de zomer vonden in korte tijd een aantal incidenten in het Havengebied plaats. Omdat er veel kritiek was op de wijze waarop er werd gecommuniceerd, is er door de VRR een evaluatie gemaakt van de crisiscommunicatie. Deze was bedoeld om verbeterpunten op te sporen en aan te pakken. Dit heeft onder andere geresulteerd in een aantal technische aanpassingen in rijmondveilig.nl, waardoor de bezoekerscapaciteit flink is uitgebreid. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt omtrent de inzet van NLAlert en er is gestart met het ontwikkelen van een Push app om inwoners eerder en specifiek te kunnen informeren tijdens een incident.

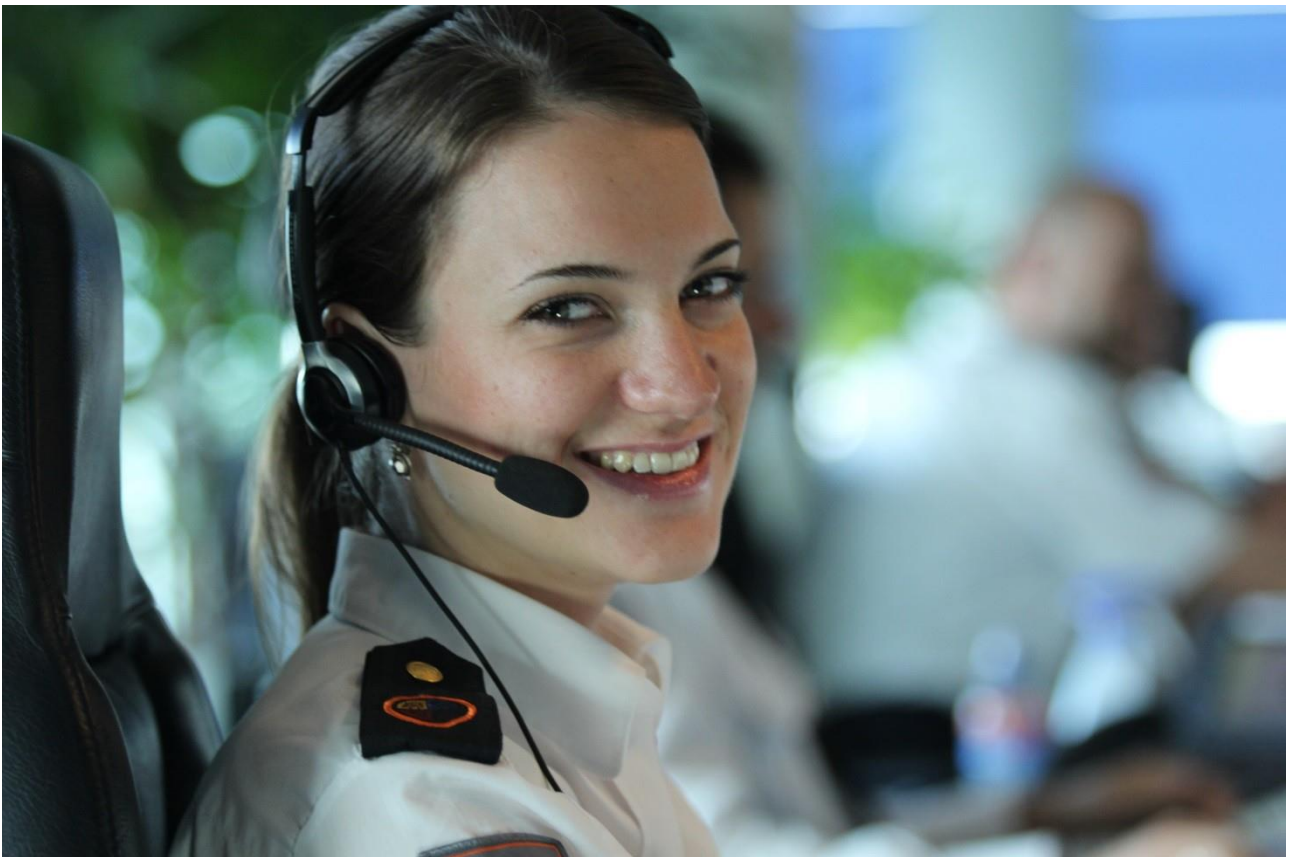
Er is ook heel veel goed gegaan in 2017. In het afgelopen jaar zijn er tijdens crises en incidenten 272 incidenten op rijmondveilig.nl geplaatst, 2155 berichten op social media, 1535 incident-tweets verstuurd en zijn deze 85,2 miljoen keer gezien op Twitter en Facebook. Dit is een aanzienlijke stijging in vergelijking tot 2016.

Wat heeft het gekost

Verschillen programma Risico- en Crisisbeheersing (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.696	3.862	-167	3.732	3.385	347	36	478	514
Toelichting								
Studiekosten							227	227
Overige personele lasten							105	105
Overige kosten							146	146
Extra baten						36		36
						36	478	514

Een toelichting vindt u op pagina 81.

Meldkamer

Doel

In de veiligheid- en zorgketen vormt de gemeenschappelijke meldkamer een zeer belangrijke schakel. De rol en functie van de gemeenschappelijke meldkamer in zowel het normale (24-uurs) hulpverleningsproces als bij grootschalige incidenten is van groot belang gebleken. De meldkamer moet snel en zorgvuldig inspelen op de hulpvraag van de burger en tevens de operationele eenheden in het veld op adequate wijze aansturen en ondersteunen. Eén gemeenschappelijke meldkamer voor Politie, Brandweer en Ambulance, waarbij werkprocessen en informatiestromen op elkaar zijn afgestemd, maakt hiervoor de weg vrij. De meldkamer Brandweer en Ambulancezorg is in belangrijke mate al geïntegreerd.

Wat willen we bereiken

Scherp acteren op maatschappelijke ontwikkelingen.

In 2017 is de meldkamer Rotterdam-Rijnmond samengevoegd met de meldkamer Zuid-Holland Zuid tot één meldkamer Rotterdam door:

- Het afronden van de verbouwing en transitie van de meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond tot één meldkamer Rotterdam.

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

Verbetering van de prestatie van de verwerkingstijd bij de meldkamer ambulance van 60% naar 70% in het laatste kwartaal van 2017.

Invoering van het laatste onderdeel van Optima Live.

Bij de meldkamer brandweer is een daling te zien in de prestaties van de verwerkingstijd door het terugdringen van de nodeloze meldingen door middel van extra verificatietijd. Voor 2017 is het streven om het prestatieniveau van 80% te behouden door:

- Maatregelen te implementeren om het prestatieniveau te behouden.

Wat hebben we er aan gedaan

Scherp acteren op maatschappelijke ontwikkelingen.

De bouw van de nieuwe meldkamer Rotterdam is afgerond. Door vertraging van de migratie C2000 is de samenvoeging van de meldkamers doorgeschoven. Voor de overgang naar de nieuwe meldkamer is er een technische verbouwing nodig. Verwacht wordt, dat de nieuwe meldkamer in mei 2018 in gebruik genomen wordt

Een betrouwbare hulp- en zorgverleningsorganisatie

De verwerkingstijd van de meldkamer ambulancezorg is in het jaar verhoogd naar gemiddeld 70%.

Het is belangrijk dat op de meldkamer een eenduidige werkwijze wordt gehanteerd. Voor de invoering van optima live of een alternatieve applicatie wordt na de samenvoeging het gesprek gevoerd met beide RAV-en.

Door wijzigingen in OMS alarmering als gevolg van onder andere het landelijk project "Structureel Terugdringen Onechte en Ongewenste Meldingen" zijn er geen prio 1 OMS meldingen meer. Deze meldingen versnelden de gemiddelde verwerkingstijd van de meldkamer brandweer. Gaandeweg het jaar zijn maatregelen genomen om het verlies van de gemiddelde verwerkingstijd te verbeteren, waardoor er wel weer een stijging plaatsvindt in het percentage. Deze stijging heeft nog niet de 80% gehaald. In december was het 73%. Ten opzichte van januari 2017 is dit een stijging van 15%.

De prestaties van de meldkamer vindt u terug in de infographic aan het begin van dit jaarverslag en op het Bestuurlijk Dashboard <https://dashboard.mijnvrr.nl/>.

Programma
Meldkamer

Wat heeft het gekost

Verschillen programma Meldkamer (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
11.186	11.057	130	11.486	10.834	652	299	223	522
Toelichting								
Personele lasten							73	73
Lagere afschrijving i.v.m. oplevering samengevoegde meldkamer							237	237
Onderbesteding op overige lasten							309	309
Hogere bijdrage Coöperatie AZRR						65		65
Lagere overige baten						-162		-162
Extra lasten Landelijke meldkamer organisatie						396	-396	
						299	223	522

Een toelichting op de verschillen vindt u op pagina 81.

Jaarstukken 2017

Deel 2

Paragrafen

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Algemeen

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) staat voor 'samen sterk' in risicobeheersing, incidentbestrijding en crisisbeheersing door een gezamenlijke inzet van diensten, organisaties, burgers en bedrijfsleven, waardoor schade en leed bij incidenten wordt voorkomen of beperkt. Om deze missie te kunnen uitvoeren, is het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Hierbij is de relatie tussen risico's en de mate waarin de organisatie in staat is om eventuele grote financiële tegenvallers die bij de risico's horen op te vangen van belang. Door actief naar risico's te kijken en waar nodig beheersmaatregelen in te stellen, vervult de VRR een actieve rol. Het gaat niet alleen om risico's verzamelen in een spreadsheet, maar ook om actief met de risico's aan de slag gaan. Het doel van risicomanagement is dat het structureel bijdraagt aan het in control zijn van de VRR.

Beleid

De doelstellingen en de kaders waarbinnen risicomanagement zich afspeelt, zijn omschreven in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement (2017). Risicomanagement is een continu proces dat is opgenomen in de planning- & control cyclus. Zowel in de halfjaarrapportage als in de begrotings- en jaarrekeningstukken worden de actuele risico's en beheersmaatregelen gerapporteerd. Per twee maanden wordt de voortgang van de beheersmaatregelen gemonitord. Het streven is om het risicobewustzijn binnen de organisatie te laten groeien en initiatieven op het gebied van risicomanagement zoveel mogelijk te 'clusteren'. De VRR tracht een zo goed mogelijk beeld te krijgen van het benodigde weerstandsvermogen en zal risico's zoveel mogelijk proberen te kwantificeren.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de organisatie om klappen op te vangen. Het vormt als beheersmaatregel het sluitstuk van risicomanagement. Het weerstandsvermogen geeft de financiële robuustheid aan van de begroting, de jaarrekening en de financiële positie. De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (gekwantificeerde risico's).

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Wat verstaan wij onder risico en risicomanagement:

- Een risico wordt gezien als de kans dat een gebeurtenis zich voordoet met een negatief of een positief gevolg in relatie tot de doelstelling en bedrijfsvoering van een organisatie.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele risico's. Een structureel risico heeft een meerjarig effect op de organisatie. Op het moment dat het risico zich voordoet en de jaren erna heeft de organisatie nog te maken met de gevolgen het risico. Bijvoorbeeld het wegvallen van subsidies.
- Risicomanagement bevat alle gecoördineerde activiteiten om een organisatie te sturen en te beheersen met betrekking tot risico's.

Wat is het doel van risicomanagement:

Het inzichtelijk maken en houden van de risico's die de organisatie loopt om zo een verantwoorde keuze te kunnen maken en hiermee het vertrouwen in de organisatie te vergroten.

Wat willen we met risicomanagement bereiken:

- Voldoen aan wet- en regelgeving.
- Vergroten van het risicobewustzijn.
- Een juist en volledig beeld krijgen en houden van de belangrijkste risico's die realisatie van de doelstellingen van de organisatie kunnen belemmeren.
- Maatregelen nemen om de risico's zo goed mogelijk te beheersen.
- Voor de dekking van de resterende risico's: een goed onderbouwde en voldoende financiële capaciteit om de risico's op te vangen.

Paragraaf**Weerstandsvermogen en risicobeheersing****Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit**

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de organisatie beschikt om niet voorziene lasten te dekken, zonder dat de begroting en het beleid moeten worden aangepast. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde financiële risico's en daarmee het benodigde weerstandsvermogen kan vervolgens worden uitgedrukt in een verhoudingscijfer. Voor de beoordeling van een dergelijke ratio kan gebruik worden gemaakt van de onderstaande waarderingstabel, welke door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit van Twente is samengesteld.

Waardering weerstandscapaciteit		
	Waarderingcijfer	Betekenis
A	$x \geq 2$	Uitstekend
B	$1,4 \leq x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 \leq x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 \leq x < 1,0$	Matig
E	$0,6 \leq x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Wanneer gestreefd wordt naar een gezond weerstandsvermogen (verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit ter dekking van de risico's) zal, uitgaande van bovenstaande tabel, minimaal sprake moeten zijn van een factor 1.

Op basis van de stand van het weerstandsvermogen ultimo 2017 kan de huidige weerstandscapaciteit worden berekend:

Weerstandscapaciteit ultimo 2017	
Stand Algemene Reserve	€ 8,9 miljoen
Nog te bestemmen resultaat 2017	Conform besluit bestuur verwerkt in de algemene reserve
Stille reserves	nihil
Post onvoorzien in de begroting	nihil
Mogelijkheid tot verhoging bijdragen	Negatief in 2017

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit} = € 8,9 \text{ miljoen (afgerond)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit} = € 4,3 \text{ miljoen (afgerond)}} = 2,07$$

Op basis van bovenstaande situatie kan de weerstandscapaciteit van de Veiligheidsregio ultimo 2017 worden gewaardeerd op 'uitstekend' ($x \geq 2,0$). In de meerjarenraming komt de ratio weerstandsvermogen onder de 1 uit.

Paragraaf
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Terugblik risico's jaar 2017

Hierna volgt een terugblik op de risico's uit 2017 en wordt de laatste stand van zaken weergegeven.

Selectie van de belangrijkste risico's		
Risico	Beheersmaatregel	Stand van zaken jaarverslag 2017
Vrijwaring van gemeenten voor aansprakelijkheid van niet verzekerbare risico's. Het gaat hier om juridische gevolgrisco's, zoals claims.		
Gevolgen van (veranderde) wet- en regelgeving niet tijdig op kunnen vangen.	Medewerkers worden voortdurend opgeleid. Daarnaast wordt contact gehouden met diverse netwerken voor informatieuitwisseling en samenwerking op diverse terreinen.	
Samenvoeging meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond.		De verlate oplevering van het communicatiesysteem C2000 heeft geleid tot een vertraging van de ingebruikname van de samengevoegde meldkamers Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid. Hierover zijn gesprekken gevoerd met het ministerie van Justitie & Veiligheid. Vooraf was door de VRR een risico-inschatting gemaakt dat een vertraging circa 300.000. euro per maand zou kosten. De kosten hadden betrekking op de huur en overige projectkosten. Eind 2017 is met het ministerie van Justitie & Veiligheid een bedrag overeengekomen van 3,4 mln. euro als tegemoetkoming in de kosten voor het uitstel van de ingebruikname van de nieuwe meldkamer Rotterdam. Hiermee zijn de meerkosten tot en met mei 2018 gedekt. Aangezien de nieuwe meldkamer op dit moment technisch gereed is, zijn verschillende mogelijkheden onderzocht ten aanzien van de wijze en het moment van ingebruikname van de nieuwe meldkamer en samenvoeging van de bestaande meldkamers. Omdat de invoering van het nieuwe C2000 een aantal keren is uitgesteld, hebben experts van het project Samenvoeging Meldkamers, Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) en het ministerie van Justitie & Veiligheid een aantal alternatieven verkend. Er is gekozen voor de optie om het bestaande C2000 op te nemen in de landelijke LMO-ICT-voorziening. De samenvoeging en ingebruikname van de nieuwe meldkamer is gepland in mei 2018. De officiële opening zal in juni plaatsvinden. De kosten bij een eventueel uitstel zijn niet gedekt. Na de ingebruikname van de nieuwe meldkamer volgt nog het traject van de bouw van de ondersteunende operationeel centra.
Samenvoeging meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond.		De ROC-ruimte (Regionaal Operationeel Centrum) is opgeleverd en operationeel. Als gevolg van aanvullende eisen zijn er nog aanpassingen noodzakelijk.

Paragraaf
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Selectie van de belangrijkste risico's		
Risico	Beheersmaatregel	Stand van zaken jaarverslag 2017
Niet voldoen aan de zorgnorm door de ambulancedienst (te laat komen). De Nederlandse Zorgautoriteit kan een (straf)korting opleggen indien de norm voor aanrijtijden niet wordt gehaald.	Binnen de ambulancedienst wordt voortdurend onderzocht op welke wijze de zorgnorm kan worden gehaald. Getracht wordt de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk te verdelen door dynamisch ambulance-management en de wachttijden in het besteld vervoer terug te dringen.	In 2017 heeft de AmbulanceZorg Rotterdam-Rijnmond (AZRR) niet voldaan aan de zorgnorm waarbij in 95% van alle A1 ritten de ambulance binnen 15 minuten ter plaatse moet zijn. In het vierde kwartaal zijn gesprekken gevoerd met de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Naar aanleiding van deze gesprekken heeft de AZRR maatregelen genomen die hebben geleid tot betere prestaties, maar aan de zorgnorm is niet voldaan.
Er zijn afspraken gemaakt met de zorgverzekeraar over het leveren van extra diensten door de ambulancedienst. Indien de extra diensten niet worden geleverd, kan de zorgverzekeraar naar rato het reeds verstrekte budget terugvorderen.	Om extra diensten te kunnen leveren, worden nieuwe medewerkers geworven, wordt gekeken naar een andere inzet van ambulancediensten, inzet van uitzendkrachten en naar de mogelijkheid om medewerkers extra diensten te laten draaien.	De AZRR heeft het afgesproken aantal extra diensten niet kunnen leveren. De AZRR is continu in overleg met de zorgverzekeraars, de NZa en de IGJ over de prestaties in de regio Rotterdam-Rijnmond. Een schaarste aan ambulanceverpleegkundigen op de arbeidsmarkt heeft tot gevolg dat er niet voldoende diensten kunnen worden geleverd. Ziekenhuizen hebben ook te maken met een schaarste aan verpleegkundigen, waardoor er onvoldoende verpleegkundigen doorstromen naar de opleiding van ambulanceverpleegkundigen. De AZRR voert overleg met de IGJ, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ). In deze overleggen bespreekt de AZRR diverse scenario's. Bijvoorbeeld een meer gedifferentieerde inzet in het B1 vervoer, waar andere verpleegkundigen en ambulancezorgprofessionals ingezet kunnen worden, moeten zorgen voor inzet van meer diensten, kortere wachttijden in het besteld vervoer en minder druk op het spoedvervoer.
Bestaansrecht organisatie.	De organisatie zal ruim van te voren anders moeten worden ingericht voordat de ontvlechting (meldkamer en ambulancezorg) van een aantal basistaken plaatsvindt.	
Wegvallen subsidie Impuls omgevingsveiligheid.		De subsidie Impuls omgevingsveiligheid is ontvangen. Voor 2017 is dit geen risico meer. Brandweer Nederland heeft opdracht gegeven de financiering van de Impulsgelden omgevingsveiligheid tot en met het jaar 2021 voort te zetten. De VRR maakt aanspraak op deze subsidiegelden, die vanaf 2019 lager kunnen worden. Met deze subsidie worden structurele taken binnen de VRR gefinancierd. Op dit moment wordt gezocht naar een structurele oplossing voor de financiering van deze structurele taken.
Vertraagd tempo en of onvoldoende aanpassing bijdragen van stakeholders van de VRR t.b.v. kostenontwikkeling.		

Risico's die in 2017 zijn vervallen

- Het risico 'wegvallen subsidie Impuls omgevingsveiligheid' is in 2017 komen te vervallen. De subsidie voor 2017 is inmiddels ontvangen. Voor 2018 heeft de VRR een toezegging dat zij hetzelfde subsidiebedrag zal ontvangen als in 2017.

Risico's die zich in 2017 hebben voorgedaan

- De risico's 'niet halen van de zorgnorm door de ambulance' en 'niet leveren van extra afgesproken diensten door ambulance' hebben zich in 2017 voorgedaan.

Paragraaf
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Vooruitblik ontwikkelingen en risico's jaar 2018 en verder

Hieronder volgt een doorkijk naar de ontwikkelingen en risico's waarvan wordt verwacht dat ze in 2018 en verder kunnen optreden.

Selectie van de belangrijkste risico's		
Risico	Beheersmaatregel	Doorkijk naar 2018 en verder
Wegvallen opbrengsten openbaar meldsysteem (OMS)		Het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad heeft een (juridisch) onderzoek laten uitvoeren naar het eigenaarschap van de OMS-taak. Aanleiding was eind 2015 de vraag of de OMS-taak onderdeel moet zijn van de Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO) of van de Veiligheidsregio's. Naar aanleiding van de uitkomst van het onderzoek is vanuit Brandweer Nederland gevraagd om een second opinion. De uitkomst van de second opinion is dat er geen wettelijke basis is voor het uitvoeren van de OMS-taak door de Veiligheidsregio's. Met deze verandering zullen ook de inkomsten uit het OMS voor de VRR vanaf 2020 wegvallen, hierdoor ontstaat een structureel tekort op de begroting. Ter dekking van het tekort in de begroting zijn in het jaar 2020 van de meerjarenraming de gemeentelijke bijdragen verhoogd met 900.000. euro. Wat neerkomt op 69 eurocent per inwoner. Deze verhoging is verdeeld op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2018. In 2018 en 2019 is er nog sprake van een incidenteel tekort. De incidentele tekorten komen ten laste van de weerstandscapaciteit.
Wegvallen en niet toereikend zijn van subsidie Impuls omgevingsveiligheid		De VRR heeft een toezegging van het ministerie van Infrastructuur en Milieu dat zij voor het jaar 2018 de subsidie Impuls omgevingsveiligheid zal ontvangen.
Wegvallen en niet toereikend zijn van LEC-gelden		De VRR heeft een toezegging van het ministerie van Justitie en Veiligheid dat zij voor het jaar 2018 een financiële bijdrage voor het Landelijk Expertisecentrum (LEC) zal ontvangen.
CAO-wijziging en het 2e loopbaanbeleid		Er is een definitief akkoord reparatie FLO-overgangsrecht, waarin is opgenomen dat men langer doorwerkt met nieuwe uittredeleeftijden en het pensioen-gat en AOW-gat gerepareerd wordt. De eerste hoofdlijnen zijn inmiddels uitgewerkt, maar er bestaan nog diverse onzekerheden met betrekking tot de uitwerking van de 75%-regeling. De financiële consequenties voor de gemeenten zijn daarmee nog steeds schattingen.

Paragraaf
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Selectie van de belangrijkste risico's		
Risico	Beheersmaatregel	Doorkijk naar 2018 en verder
Invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het risico dat de vrijwilligersstatus bij de brandweer vervalt		Invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) op 1 januari 2020 leidt tot een wijziging van de arbeidsvoorwaarden van de brandweervrijwilligers. Vrijwilligers worden met deze wet gelijkgesteld aan vast personeel. Dit betekent dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst waardoor er een vast loon betaald moet worden en vrijwilligers daarmee sociale rechten krijgen zoals pensioen, verlof et cetera. Het risico is een aanzienlijke stijging van de vrijwilligerskosten. Voorzichtige schattingen geven aan dat de kostenstijging structureel minimaal 3 mln. euro per jaar zal zijn. Er is een landelijke lobby gestart, gericht op uitzondering van de vrijwilliger van de Wnra. Het voorstel van de ministeries van Binnenlandse Zaken (BZK) en Justitie en Veiligheid (JenV) is om het <i>voltallig</i> personeel van de veiligheidsregio's (inclusief vrijwilligers, beroepsbrandweer en overig personeel van de veiligheidsregio's) <i>tijdelijk</i> uit te zonderen van de Wnra. Dit voorstel creëert voor de komende periode ruimte om het geconstateerde probleem van de vrijwillige brandweer structureel te kunnen oplossen. De Brandweerkamer heeft conform dit voorstel besloten en heeft eind januari BZK en JenV verzocht tot deze tijdelijke uitzondering. Naar verwachting zal voor de zomer 2018 duidelijk worden of het besluit omtrent tijdelijk uitzonderen van het personeel van de veiligheidsregio's daadwerkelijk wordt genomen.
Samenvoeging meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond.		De samenvoeging en ingebruikname van de nieuwe meldkamer is gepland op 15 mei 2018. De kosten bij een eventueel uitstel zijn niet gedekt. Na de ingebruikname van de nieuwe meldkamer volgt nog het traject van de bouw van de ondersteunende operationeel centra.
Vertraagd tempo en of onvoldoende aanpassing bijdragen van stakeholders van de VRR t.b.v. kostenontwikkeling.		
Jaarlijks wordt onderhandeld met zorgverzekeraars over de budgetten inzake spreiding en beschikbaarheid van de ambulance. Het risico bestaat dat het budget niet toereikend is om de diensten te regelen conform het spreidings- en beschikbaarheidsplan.		De Nederlandse Zorgautoriteit kan een (straf)korting opleggen indien de norm voor aanrijtijden niet wordt gehaald. De ambulancedienst is bezig om maatregelen te nemen waardoor aan de zorgnorm wordt voldaan en extra diensten kunnen worden geleverd. De ambulancedienst heeft te maken met een schaarste aan gespecialiseerd verpleegkundig personeel op de arbeidsmarkt, waardoor het lastig is om de benodigde diensten te kunnen leveren. Om toch aan het spreidings- en beschikbaarheidsplan te kunnen voldoen, wordt extern personeel ingehuurd. Dit leidt tot extra kosten.

Paragraaf
Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Ontwikkeling van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de algemene reserve van de VRR weergegeven.

	Realisatie	Begroting	Meerjarenraming (MJR)			
	2017	1-2018	1-2019	1-2020	1-2021	1-2022
Beschikbaar (in €):						
Algemene reserve VRR	6.253.333	8.515.699	7.538.699	7.036.699	7.036.699	7.036.699
Nog te bestemmen resultaat VRR	2.262.366	-977.000	-502.000	0	0	0
Algemene reserve ambulance	353.820	353.820	353.820	353.820	353.820	353.820

Het resultaat 2017 wordt verwerkt in de reserves van de VRR en de ambulance na instemming van het Algemeen Bestuur.

In de onderstaande tabel zijn risico's weergegeven die in de komende jaren kunnen optreden en het totaal aan benodigde weerstandscapaciteit.

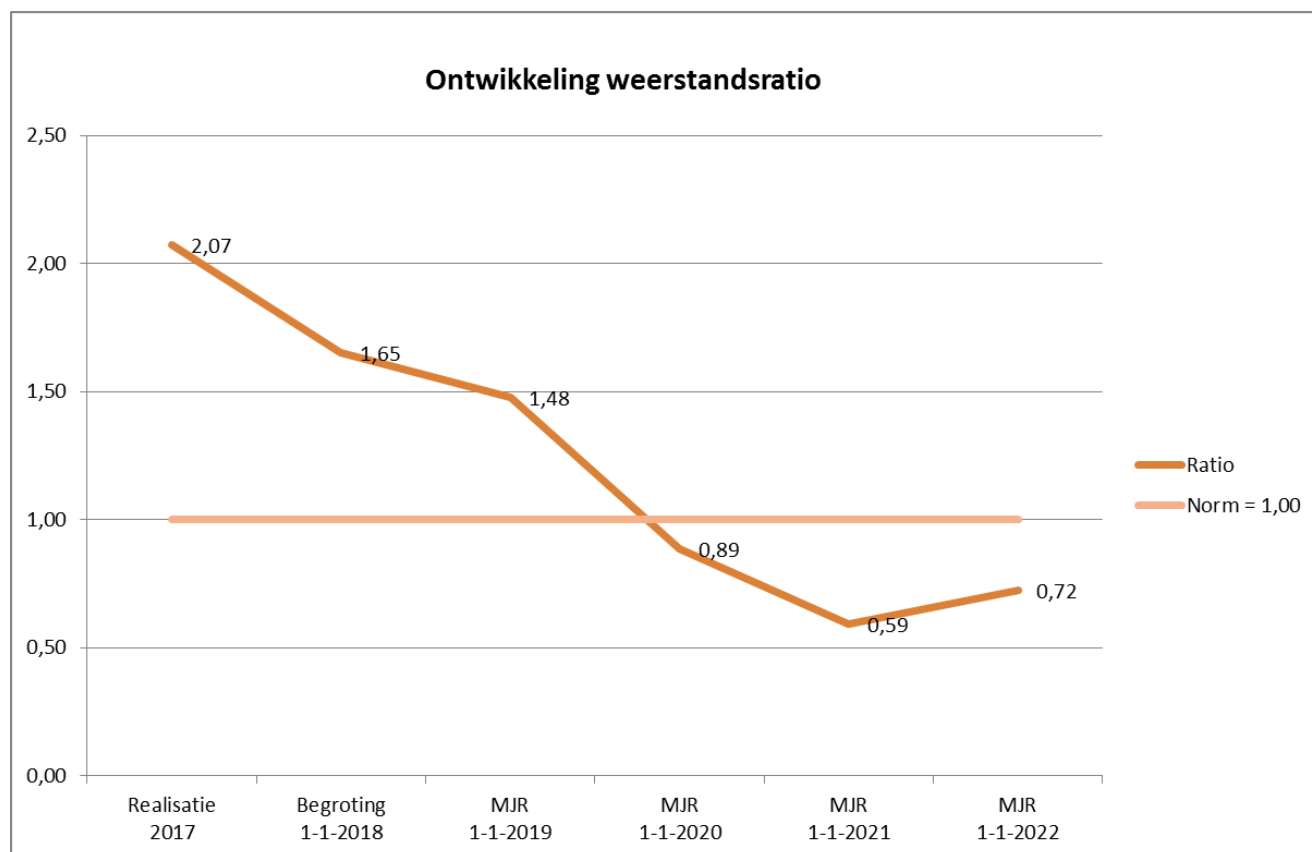
Risico		Realisatie	Verwachtingswaarde				
		2017	scenario 2018	scenario 2019	scenario 2020	scenario 2021	scenario 2022
Vrijwaring van gemeenten	s	1.875.000	1.875.000	1.875.000	1.875.000	1.875.000	1.875.000
Ontwikkelingen LMO	i	0	0	0	0	2.250.000	0
Samenvoeging meldkamers en verlate oplevering C2000	i	350.000	350.000	0	0	0	0
Samenvoeging meldkamers en verlate oplevering ROC-ruimte	i	300.000	0	0	0	0	0
Wegvallen en niet toereikend zijn van subsidie Impuls omgevingsveiligheid	s	0	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Wegvallen en niet toereikend zijn van LEC-gelden	s	0	0	320.000	320.000	320.000	320.000
Jaarlijkse afspraken met zorgverzekeraars inzake budgetonderhandelingen spreiding en beschikbaarheid ambulance en niet toereikend zijn van budgetten	s	0	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Gevolgen van (veranderde) wet- en regelgeving niet tijdig op kunnen vangen.	s	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Vertraagd tempo en of onvoldoende aanpassing bijdragen van stakeholders van de VRR t.b.v. kostenontwikkeling.	s	750.000	750.000	750.000	750.000	750.000	750.000
Aanbesteding ambulancezorg	i	0	0	0	0	1.875.000	1.875.000
Invoering Wet normalisering rechtspositie ambtenaren	i	0	0	0	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Totaalbedrag risico's		4.275.000	5.375.000	5.345.000	8.345.000	12.470.000	10.220.000

s = structureel

i = incidenteel

Ontwikkeling weerstandsratio

Op basis van de huidige inschatting van de toekomstige ontwikkelingen en risico's is de verwachting dat de weerstandsratio zich als volgt zal gaan ontwikkelen. Hierbij wordt opgemerkt dat de VRR te maken heeft met een groot aantal toekomstige ontwikkelingen waarvan de impact in de komende jaren duidelijker zal worden.

Overige toekomstige ontwikkelingen en risico's

Hieronder volgen overige ontwikkelingen die in de komende jaren van invloed kunnen zijn op de VRR-organisatie, maar waarvan de consequenties nog niet geheel duidelijk zijn.

Overdracht Landelijke meldkamerorganisatie (LMO) in 2021

In juni 2017 heeft de minister van Justitie & Veiligheid in een brief aan de Tweede Kamer laten weten dat naar verwachting alle meldkamers in 2021 zijn samengevoegd. Vertraging van de overdracht van de meldkamer aan de LMO leidt tot extra kosten. Er is onder andere nog veel onduidelijkheid met betrekking tot de overdracht van het beheer en het personeel. Het beheer van de meldkamer wordt op dit moment gedekt door de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR). De VRR gaat er vanuit wanneer de politie het beheer van de meldkamer overneemt en er sprake is van een uitname uit de BDUR, de politie voor het complete beheer van de meldkamer betaalt. Per saldo kan er geen sprake zijn van een kostenverhoging bij de veiligheidsregio's. Er wordt rekening gehouden met het risico dat bepaalde zaken achterblijven bij de VRR, terwijl er geen budget voor is. Dit risico heeft de VRR meegenomen bij het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen.

Aanbesteding ambulancevervoer 2021 en Coöperatie AZRR U.A.

Op 30 mei jl. heeft de Tweede Kamer een amendement aanvaard waarmee de huidige Tijdelijke wet ambulancezorg met maximaal drie jaar wordt verlengd tot uiterlijk 1 januari 2021. Op 10 oktober jl. heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel 'Verlenging en wijziging van de Tijdelijke wet ambulancezorg' aangenomen. Het kabinet zal op termijn een besluit moeten nemen over de ordening van de ambulancezorg vanaf 2021. Op 8 juni jl. heeft de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het rapport van het onderzoeksbureau SiRM (Strategies in Regulated Markets) ten behoeve van besluitvorming over de toekomstige ordening van de ambulancezorg aangeboden aan de Tweede Kamer. SiRM beveelt in het expert advies aan om de zorgverzekeraars of het ministerie van VWS aan te wijzen als regisseur van de ambulancezorg. SiRM adviseert daarnaast om zowel publieke en private aanbieders met of zonder mogelijkheid tot winstuitkering de ambulancezorg te laten leveren. Het ministerie van VWS is op basis van EU wetgeving verplicht om de ambulancezorg aan te besteden. Zorgverzekeraars zijn bij de selectie van aanbieders voorlopig niet verplicht aan te besteden.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft aangekondigd de planning van de Omgevingswet opnieuw te gaan bezien. De nieuwe datum van inwerkingtreding is nu bekend en wordt 1 januari 2021. Deze datum is in overleg met de provincies, gemeenten en waterschappen vastgesteld. De reden voor herplanning is dat er meer tijd nodig is om de wetgeving zorgvuldig te kunnen afronden. Het gaat om een grote wetgevingsoperatie met verschillende onderdelen die gelijktijdig worden ontworpen, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregeling en de vier Aanvullingswetten. Al deze onderdelen vormen op het moment van inwerkingtreding een inzichtelijk stelsel bestaande uit één wet, vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB) en één ministeriële regeling.

Het huidige omgevingsrecht is verdeeld over tientallen wetten en honderden AMvB's en ministeriële regelingen. Deze wet is een omvangrijke stelselherziening van het omgevingsrecht waarbij al deze wetten en AMvB's worden ondergebracht in één wet en vier AMvB's. Ten opzichte van het huidige Wabo-stelsel worden geen andere of nieuwe vergunning plichtige activiteiten in het leven geroepen. De omgevingsvergunning bouwt voort op en is een verdere uitbouw van de omgevingsvergunning uit de huidige Wabo. Met de omgevingsvergunning worden activiteiten vergund.

Uitgangspunt van de Omgevingswet is echter dat zoveel mogelijk wordt volstaan met het stellen van algemene regels. Een vergunning moet eerder uitzondering dan regel zijn. Op dit moment is nog onduidelijk in welke mate de uitvoering van de nieuwe wetgeving invloed zal hebben op de opbrengsten uit vergunningverlening door de VRR.

Bijdrage aan Nationale Reddingsvloot van Reddingsbrigade Nederland

Het ministerie van Justitie en Veiligheid stopt met de financiële bijdrage aan de Reddingsbrigade Nederland ten behoeve van de Nationale Reddingsvloot (NRV). De taak van evacuatie bij hoogwater en overstroming valt nu onder de taak van de veiligheidsregio's. De VRR heeft toegezegd vier boten te gaan leveren die een bijdrage leveren aan de Nationale Reddingsvloot. De organisatie-inrichting voor de NRV wordt momenteel nog verder uitgewerkt. Er is landelijk een werkgroep gestart om de eisen waaraan de boten moeten voldoen in kaart te brengen en de landelijke coördinatie uit te werken. Vanaf februari 2018 is de VRR aangesloten in de landelijke werkgroep die de eisen en organisatie-inrichting uitwerkt.

Arbeidshygiëne

In de afgelopen decennia is er veel aandacht besteed aan persoonlijke beschermingsmiddelen voor brandweermensen. De aandacht ging hier vooral naar adembescherming ter voorkoming van inhalatie van gevaarlijke stoffen en beschermende kleding, ter voorkoming van brandwonden. Recent is gebleken dat er nog een aantal grote risico's buiten beeld is gebleven, namelijk de opname van kankerverwekkende stoffen via de huid en de gevolgen van hittestress. In met name Noord-Amerika en Scandinavië zijn onderzoeken uitgevoerd waaruit de conclusie wordt getrokken dat bepaalde typen kanker meer voorkomen bij brandweermensen. De oorzaken worden hier met name gelegd bij de hygiëne rond brandbestrijding en de opname van kankerverwekkende stoffen door de huid, waarbij de toename van de lichaamstemperatuur als gevolg van het werken in hitte en daarmee het openstaan van de poriën, dit proces versnellen.

Er zijn inmiddels diverse regio's actief bezig met praktische maatregelen met betrekking tot schoon werken, incidentbestrijding, oefeninstructeurs en het logistieke proces rond de verwerking van vervuilde beschermingsmiddelen. Een aantal oefencentra heeft de handen ineen geslagen en al een aantal maatregelen ingevoerd. In de regio Rotterdam-Rijnmond worden via het platform arbeidshygiëne maatregelen genomen voor veilig en schoon werken. Het gaat hierbij om maatregelen op organisatorisch en materieel gebied.

Beroepsziekte

Beroepsziekte bij de brandweer wordt niet meegenomen in het overzicht van risico's, maar apart vermeld. Reden is dat er nog geen causaal verband is aangetoond dat brandweermannen een verhoogde kans hebben op een vorm van kanker. Op het moment dat een claim wordt ingediend, zal de VRR een voorziening treffen. In de regio Rotterdam-Rijnmond worden via het platform arbeidshygiëne maatregelen genomen voor veilig en schoon werken. Het gaat hierbij om maatregelen op organisatorisch en materieel gebied.

Financiële kengetallen

Met ingang van het jaar 2015 dienen in de jaarstukken de volgende vijf kengetallen (art. 11 lid 2, let d. BBV) te worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het BBV heeft geen normen voor de kengetallen. Het gaat hierbij om de volgende vijf kengetallen:

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote wordt berekend inclusief of exclusief doorgeleende gelden. Omdat er onzekerheid is of deze leningen wel allemaal terug zullen worden betaald, is het verstandig om dit onderscheid te maken. Op die manier wordt dit risico in beeld gebracht. De VRR verstrekt geen leningen, daarom zijn de netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan elkaar.

2. De solvabiliteitsratio

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin de decentrale overheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

3. Kengetal grondexploitatie

Hierin wordt informatie gegeven over de waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage.

4. Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe wendbaar een (overheids-)organisatie is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een organisatie in staat om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (conform artikel 17 lid c BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan die een (overheids-)organisatie heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten (zoals kapitaalslasten) op te vangen.

Kengetallen jaarverslag 2017

Voor de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond zijn de kengetallen met betrekking tot grondexploitaties en belastingcapaciteit niet van toepassing. De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft geen mogelijkheden om belastingen te heffen en heeft geen bouwgronden in bezit.

Jaarverslag jaar 2017	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	Jaarverslag 2016	Begroting 2017	Jaarverslag 2017
Netto schuldquote	34%	34%	32%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	34%	34%	32%
Solvabiliteitsratio	11%	12%	13%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Toelichting op de kengetallen

Netto schuldquote: in de handreiking houdbare gemeentefinanciën heeft de VNG aangegeven dat de netto schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100% bevindt. In 2017 valt de netto schuldquote van de VRR binnen deze bandbreedte. De VRR leent geen gelden door, daarom is de netto schuldquote gelijk aan de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. De druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie is gezond te noemen.

Solvabiliteitsratio: de solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. In relatie tot de weerstandscapaciteit die voldoende is, is geen aanpassing nodig van de solvabiliteit.

Structurele exploitatieruimte: een positief percentage betekent dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. In 2017 waren de baten toereikend. Hoe hoger dit percentage, hoe meer ruimte de VRR heeft om de eigen lasten te dragen.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen

Om de financiële positie van de organisatie te kunnen beoordelen dienen de kengetallen in samenhang te worden bekeken. De netto schuldquote van de VRR valt binnen de normale bandbreedte (0%-100%) van de VNG. Het inkomen van de VRR is toereikend om aan de schuldverplichtingen te voldoen. De weerstandsratio is voldoende waardoor er geen aanpassing nodig is van de solvabiliteit. In 2017 waren de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing van leningen) af te dekken.

Algemeen

Het doel van deze paragraaf is om de financiële positie van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond te evalueren. Daarnaast is de paragraaf een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor de organisatie. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Risicobeheersing

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet Fido. In de navolgende onderdelen wordt ingegaan op de renterisico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie. Renterisico's kunnen vanuit Wet Fido-optiek worden gezien op de korte en op de langere termijn.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De kasgeldlimiet is dus een voorgeschreven sturing- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting voor het hele verslagjaar aangehouden. Voor de gemeenschappelijke regelingen bedraagt het percentage voor de berekening van het kasgeldlimiet voor het jaar 2017 8,2%.

Kasgeldlimiet 2017 (bedragen x € 1.000)	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw	2017
Grondslag :	Bedragen in € 1.000,-				
Lasten primaire begroting 2017	127.733	127.733	127.733	127.733	127.733
Toegestane kasgeldlimiet					
in procenten van de grondslag	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
in bedrag	-10.474	-10.474	-10.474	-10.474	-10.474
Toetsing :					
Omvang vlottende korte schuld (a.)	-10.531	-2.071	-1.744	-4.564	-4.727
Opgenomen gelden < 1 jaar					-
Schuld in rekening courant					-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar					-
Overige geldleningen < 1 jaar					-
Af: Vlottende middelen (b.)	21.326	16.334	27.838	25.232	22.683
Saldo netto vlottende schuld (2-3)	10.795	14.263	26.094	20.668	17.955
Ruimte	21.269	24.737	36.568	31.142	28.429

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De VRR loopt renterisico op het moment dat nieuwe leningen moeten worden aangetrokken (herfinanciering) of als een renteherziening van toepassing is. Om het renterisico te beheersen is in de Wet Fido de renterisiconorm geformuleerd. De renterisiconorm bepaalt dat het bedrag van de langlopende schuld dat binnen een gegeven jaar verplicht moet worden afgelost, of waarvan de rente moet worden herzien, maximaal 20% van het totaal van de leningen bij aanvang van het jaar mag bedragen. Het doel van deze norm is dat de lange leningenportefeuille zodanig over de jaren verdeeld is dat het renterisico dat voortkomt bij herfinanciering en renteherzieningen gelijkmatig over de jaren wordt gespreid.

Renterisiconorm 2017-2020 (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020
Netto renteherziening op vaste schuld (o/g./u/g)		-	-	-
/ . Aflossingen	-14.130	-4.270	-4.534	-4.534
Renterisico	-14.130	-4.270	-4.534	-4.534
Lasten primaire begroting 2017	127.733	130.791	132.377	132.790
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (2017)	-25.547	-26.158	-26.475	-26.558
Renterisico	-14.130	-4.270	-4.534	-4.534
Norm	-25.547	-26.158	-26.475	-26.558
Toetsing renterisiconorm:	11.416	21.888	21.941	22.024

Ontwikkelingen Schatkistbankieren

Vanaf 2013 houden alle provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun tegoeden aan bij de Nederlandse schatkist. Decentrale overheden deden dit al vrijwillig, maar schatkist-bankieren zonder leenfaciliteit is vanaf 2014 verplicht geworden.

Het beoogd doel van schatkistpapier is de risico's van beleggen voor decentrale overheden tot nul te reduceren en het begrotingstekort van de overheid terug te dringen. Met het systeem van schatkist-bankieren zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. De wettelijke term voor schatkistbankieren is "geïntegreerd middelenbeheer".

Ultimo 2017 was een bedrag van € 24.027.600,- gedeponneerd bij de schatkist.

Paragraaf
Financiering

Lening portefeuille

In het volgende overzicht worden de leningen op lange termijn nader gespecificeerd ;

Omschrijving	hoofdsom	rente %	Stand 31-12-16	Rente 2017	Aflossing 2017	Opname 2017	Stand 31-12-17
Binnenlandse banken							
1 - BNG	10.000.000	4,00	10.000.000	0	-10.000.000	-	0
2 - ABN AMRO	7.500.000	4,18	937.500	27.332	-750.000	-	187.500
3 - BNG	864.000	3,29	230.400	7.106	-57.600	-	172.800
4 - BNG	1.450.000	5,89	725.000	40.567	-48.333	-	676.667
5 - BNG	2.340.000	3,62	1.404.000	48.284	-93.600	-	1.310.400
6 - BNG	1.589.000	5,40	1.032.850	53.808	-39.725	-	993.125
7 - BNG	2.305.000	3,72	1.728.750	62.166	-57.625	-	1.671.125
8 - BNG	10.000.000	2,90	8.000.000	231.194	-666.667	-	7.333.334
9 - BNG (2014)	10.000.000	2,93	8.666.667	235.214	-666.667	-	8.000.000
10 - BNG (2015)	7.500.000	1,39	7.000.000	96.721	-500.000	-	6.500.000
11 - BNG (2016)	7.500.000	1,41	7.500.000	98.700	-500.000	-	7.000.000
12 - BNG (2017)	10.000.000	1,195	-	115.019	-750.000	10.000.000	9.250.000
Overige binnenlandse sectoren							
13 - Politie	8.230.000	0,76	3.185.000	40.460	-	3.380.000	6.565.000
Totaal			50.410.167	1.056.570	-14.130.217	13.380.000	49.659.950

Lening nr. 1 heeft een looptijd van 10 jaar en is op 2 januari 2017 in zijn geheel afgelost door een nieuwe lening van € 10 mln met een looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 1,195% (nr.12).

Lening nr. 13 heeft een hoofdsom van € 8.230.000. Gedurende de realisatie van de meldkamer wordt dit bedrag gefaseerd opgenomen.

Kredietfaciliteiten

De kredietfaciliteit op de rekening-courant bij de ABN-AMRO Bank is in 2016 opgezegd.

Paragraaf
Financiering

Financieringsstaat

Omschrijving	Stand 31-12-16	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Stand 31-12-17
Investerings met economisch nut	54.221.249	8.113.531	-6.882.588	55.452.192
Totaal activa	54.221.249	8.113.531	-6.882.588	55.452.192
Algemene reserve	4.084.729	2.168.604	-	6.253.333
Algemene reserve ambulancedienst	135.616	218.204	-	353.820
Bestemmingsreserves	2.296.476	-	-263.000	2.033.476
Nog te bestemmen resultaat	2.386.808	2.262.366	-2.386.808	2.262.366
Voorzieningen	2.351.662	989.239	-691.214	2.649.687
Langlopende leningen	50.410.168	13.380.000	-14.130.217	49.659.950
Totaal passiva	61.665.459	19.018.413	-17.471.239	63.212.632
Financieringsoverschot/tekort	7.444.210	10.904.882	-10.588.651	7.760.440

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille (het lange vreemd vermogen). Uit de onderstaande investerings- en financieringsstaat blijkt een financieringsoverschot. Dit overschot wordt (met uitzondering van een drempelbedrag van 988.k., in het kader van schatkistbankieren, "geplaatst" bij het Rijk.

In de toelichting op de balans worden de verschillende posten nader toegelicht.

Paragraaf
Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen

Van de vijf, in de BBV, genoemde categorieën kapitaalgoederen (Wegen, Riolering, Water, Groen en Gebouwen) is de post Gebouwen van toepassing op de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond. De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft 14 panden in eigendom. Daarnaast zijn er nog 45 panden welke worden gehuurd van derden (w.o. gemeenten). In 2017 is de invulling van de 2^e satellietlocatie in de gemeente Nissewaard volgens het werkplekconcept VRR Next opgeleverd.

Onderstaand een overzicht van de materiele activa van de VRR:

Omschrijving	BW 31-12-2016	Investerings 2017	Desinvesterings 2017	Afschrijvingen 2017	BW 31-12-2017
Gronden en terreinen	2.419.362	-	-	-	2.419.362
Bedrijfsgebouwen	17.675.939	291.321	-	988.439	16.978.820
Vervoersmiddelen	17.308.047	1.567.799	-21.991	2.697.979	16.155.875
Machines, apparaten en installaties	2.620.602	867.041	-	400.618	3.087.025
Overige materiële vaste activa	9.728.767	3.224.155	-8.251	2.765.310	10.179.361
Activa in gebruik	49.752.716	5.950.316	-30.242	6.852.346	48.820.444
Activa in ontwikkeling	4.468.533	2.163.215	-	-	6.631.748
Totaal materiele vaste activa	54.221.249	8.113.532	-30.242	6.852.346	55.452.192

Waarderingsgrondslagen en afschrijvingsmethodiek

Conform artikel 59 van de BBV worden alle materiële vaste activa met een economisch nut geactiveerd. In materiële vaste activa met een maatschappelijk nut is in 2017 niet geïnvesteerd. Nieuwe investeringen worden lineair afgeschreven. Onder de post 'Activa in ontwikkeling' is materiële vaste activa opgenomen welke nog niet in gebruik is genomen en waarop derhalve nog niet wordt afgeschreven.

Investerings

Tot de voornaamste gerealiseerde investeringen in 2017 behoren:

bij de bedrijfsgebouwen:

- Van Hogendorpstraat verbouwing i.v.m. realisatie VRR Next (nieuwe werken)

bij de voertuigen:

- Vervanging van 9 ambulancevoertuigen (4 Rapid Responders en 5 Ambulances)
- Upgrade bekleding van oudere tankautospuiter
- Vervanging van de onderhoudsbus

bij de machines, apparaten en installaties:

- De installaties behorende bij de inrichting van de Driemansteeweg
- Alarmering bij diverse kazernes
- Aanbrengen gevelbelettering en zonnepanelen Olympiaweg

bij de overige materiële vaste activa:

- Uitrusting voertuigen
- Aanschaf portofoons en slimme pagers;
- Vervanging van brandweerhelmen
- Vervanging van ademluchtcilinders en -maskers
- Vervanging van bestaande duikapparatuur
- Vervanging van ICT hardware (PC's, laptops, tablets en toebehoren)

Paragraaf
Onderhoud kapitaalgoederen

Activa in ontwikkeling

De activa in ontwikkeling bestaan ultimo 2017 uit nog niet of deels in gebruik genomen investeringen (ad € 6,6 mln) zoals o.a.:

- Verbouwing en inrichting van de nieuwe meldkamer en de samenvoeging van de meldkamers Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (€ 6,2 mln.) De realisatie van dit project wordt medio 2018 verwacht.
- Aanschaf haakarmvoertuigen en kraanwagenchassis (367k); oplevering in 2018.
- Brandbestrijdingscontainers (€ 269k). Is in 2017 gerealiseerd, maar nog niet in gebruik genomen.
- Vervanging ICT op de Mobiele Commando Unit en de Verbindings-commandowagens (€ 68k).
- Aanleg laadpunten elektrische voertuigen (€ 28k), oplevering in 2018.

In de volgende tabel zijn de bij de begroting verwachte investeringen afgezet tegen de realisatie.

Omschrijving	Begroting 2017 (2e wijz.)	Realisatie	Afwijking
Gronden en terreinen	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	1.959.509	291.321	1.668.188
Voertuigen	3.640.261	1.567.799	2.072.462
Machines, apparatuur en installaties	2.154.453	867.041	1.287.412
Overige materiële vaste activa	6.455.358	3.224.155	3.231.203
Eindtotaal	14.209.581	5.950.316	8.259.265

De belangrijkste afwijkingen zijn veroorzaakt door een verschuiving van investeringen.

Bij de Bedrijfsgebouwen gaat het m.n. om vertraging van de start van de nieuwe samengevoegde meldkamer Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (€ 1.380k) en uitstel vervangen van de vloer in Hellevoetsluis (€ 110k). Ten slotte is voor het project VRR Next een raming opgenomen (ongeveer € 470k) waarvan in 2017 een deel is aangewend (€ 291k).

Bij de Voertuigen gaat het met name om het doorschuiven van een investering in 1 autoladder (€ 748k), het restant investeringsbudget voor de aanschaf van voertuigen (€ 365k), de aanschaf van waterongevallen-voertuigen (€ 401k) en de aanschaf van een motorfiets (€ 133k). Tenslotte is in de begroting de investering in de Brandbestrijdingscontainers verwerkt (€ 269k). Deze investering is wel in 2017 gerealiseerd, maar nog niet in gebruik en om die reden nog verantwoord onder Activa in ontwikkeling.

Bij de machines, apparatuur en installaties zijn de toegankelijkheid van de panden (€ 473k) en de onder de verbouwing van de meldkamer aangegeven investeringen (€ 831k) in 2018 te realiseren.

De doorgeschoven investeringen bij de overige materiële vaste activa betreffen de verbouwing van de meldkamer (€ 1.437k), de vervanging meetapparatuur (€ 182k), de investering in AED's (€ 200k), vervanging van ICT op de Mobiele Commando Unit en de Verbindingscommandowagens (€ 300k) en de overheveling overige investeringen in ICT als gevolg van na leveringen in januari 2018 (€ 76k). Tenslotte is het investeringsbudget voor portofoons in 2017 gewijzigd (€ 1,1 mln). Minder vervanging bleek noodzakelijk.

Afschrijvingen

De reguliere afschrijvingen volgens de staat van baten en lasten bedragen ongeveer € 6,8 mln conform de activa tabel op de vorige pagina.

Human resource management

Deskundige medewerkers

Dé kritische succesfactor voor succesvolle medewerkers en een goed functionerende organisatie is de juiste medewerker op de juiste plek op het juiste moment. De rode draad hierbij is deskundigheid van het personeel en strategisch personeelsinzicht. Vanuit human resource management wordt beleid opgesteld, zodat leidinggevend en toekomstgerichte opleidingsplannen voor en met hun medewerkers kunnen maken. Dit sluit ook aan bij de wens van de organisatie om 'HET kennis- en expertisecentrum op het gebied van Veiligheid en Zorg' te worden en te blijven. Daarnaast zien we dat de maatschappij complexer wordt en door aanpassingen in wetgeving veranderen taken. Met het juiste opleidingsbeleid kunnen medewerkers vakkennis en competenties ontwikkelen, zodat de organisatie klaar is voor alles wat er op ons af komt.

Er is een onderzoek uitgevoerd naar de nut en noodzaak van het invoeren van competentie management. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen, dat het invoeren van competentie management niet noodzakelijk is. De focus komt meer te liggen op de ontwikkeling van medewerkers, waarbij meer de nadruk komt te liggen op inzet van talent.

Strategisch personeelsinzicht

Naast de deskundigheid van personeel is het net zo belangrijk, om de juiste medewerker op het *juiste moment* op de juiste plek te krijgen. Om dit te realiseren is het allereerst belangrijk om inzicht te hebben in zowel de vaardigheden, kwaliteiten en ambities van medewerkers als de in- en uitstroom van personeel. In 2017 is dit strategisch personeelsinzicht beschikbaar.

Om de kans van slagen van personeelsplanning te vergroten wordt 'van klein naar groot ontwikkeld'. Dit jaar zijn de HR-adviseurs getraind in het begeleiden en opzetten van een Strategische Personeelsplanning en er zijn een aantal pilots gestart. Voor een goed strategisch personeelsinzicht zijn ook de leidinggevend en aan zet. In 2018 zal dit samen met de leidinggevend en verder worden ontwikkeld.

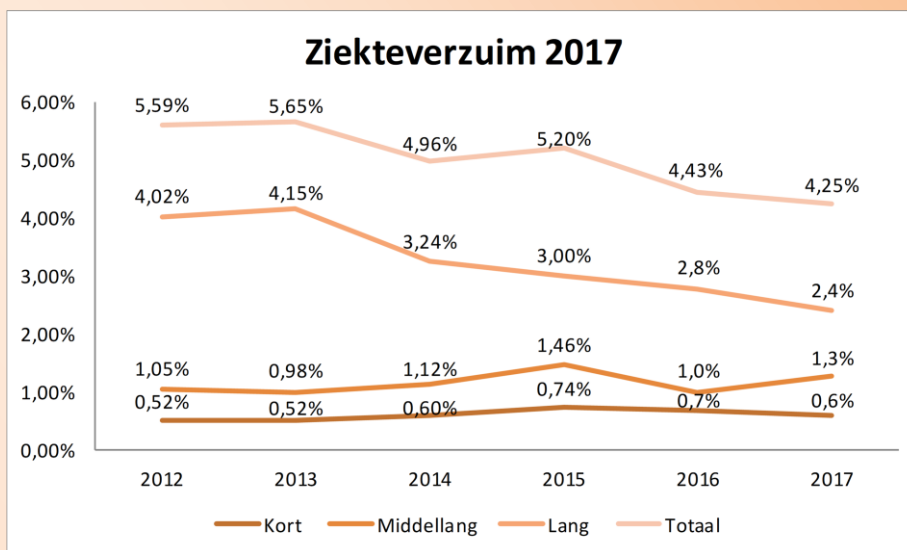
Agressiviteit tegen hulpverleners

De VRR accepteert vanuit goed werkgeverschap geen geweld en agressie tegen zijn medewerkers. Hoewel in 2017 het aantal meldingen is verdubbeld ten opzichte van 2016 is het verontrustend dat het aantal aangiftes nog steeds achterblijft bij de daadwerkelijk gebeurde incidenten. Uit lopend onderzoek blijkt, dat er wel degelijk bereidheid is voor het melden van incidenten, maar dat nog niet duidelijk is waarom dit niet gebeurt.

Om hier verbetering in te brengen is het afgelopen jaar instructie en voorlichting gegeven over het agressie registratie systeem. Daarnaast zijn de uitspraken van de rechtbank bij aangiftes gepubliceerd en is er een cursus gegeven over agressie en geweld.

Er is ook onderzoek gedaan naar de hindernissen bij het doen van aangifte. Hierbij komt o.a. naar voren, dat het soms veel tijd kost om aangifte te doen. Er bestaat angst voor represailles. Een medewerker wil dan wel aangifte doen, maar dan onder nummer of anoniem. Dit kan alleen in een beperkt aantal gevallen, doordat dit is gebonden aan richtlijnen van het openbaar ministerie. Dit leidt tot onbegrip van medewerkers, waardoor afgezien wordt van aangifte doen.

Kengetallen personeel

Het ziekteverzuim is in 2017 weer gedaald en nadert het streefgetal van 4%. De daling is terug te vinden in alle categorieën. Binnen de stafafdelingen kennen we het laagste verzuimcijfer, namelijk 3,41%. Binnen de ambulancedienst kennen we het hoogste cijfer, 5,19%. De aandacht voor het korte verzuim blijft van belang.

Binnen de VRR is er ook aandacht voor duurzame inzetbaarheid. Dit gaat over hoe medewerkers nu én in de toekomst gemotiveerd hun werk kunnen doen. Naast de eigen verantwoordelijkheid van de medewerker biedt de VRR allerlei faciliteiten, die hierbij kunnen helpen. Zo stond het kerspakkett in het teken van duurzame inzetbaarheid en wordt vanaf 2018 structureel 2x per maand fruit op de werkplek aangeboden.

Agressiemeldingen

Onze medewerkers vervullen in onze samenleving een belangrijke rol. Bij de uitvoering van hun functie worden zij helaas in toenemende mate geconfronteerd met agressie en geweld. De afgelopen jaren is er regelmatig agressie en geweld gebruikt tegen onze hulpverleners. Dit is voor ons absoluut niet toelaatbaar en volkomen ongewenst. Wij stimuleren onze medewerkers dan ook altijd om aangifte te doen. In 2017 is er sprake geweest van 52 meldingen. Dit is een verdubbeling t.o.v. van het aantal meldingen in 2016. Dit is het resultaat van de aandacht die de VRR vraagt voor het melden van incidenten op het gebied van agressiviteit.

	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal meldingen van agressiviteit tegen medewerkers	6	4	16	27	52
Waarvan bij de ambulancedienst	3	4	13	23	45
Waarvan bij de brandweer	3	0	3	4	7

Van 8 meldingen is aangifte gedaan, waarvan er 1 is geseponeerd en 1 aangifte bleek later niet onder werktijd te zijn gebeurd. 4 zaken zijn nog in behandeling. Bij de 2 afgeronde zaken is een taakstraf opgelegd en smartengeld uitbetaald. Daarnaast zijn er dit jaar 3 zogenaamde "likopstuk"-brieven verstuurd naar de daders waarvan het adres bekend was.

Bij de incidenten was sprake van verbale agressie, waaronder belediging en intimidatie. Bij 12 incidenten is sprake geweest van persoonlijke bedreiging. Er is verder 13 keer melding gemaakt van fysieke agressie. Dit gaat vaak gepaard met verbale agressie en varieerde van schoppen, slaan en spugen tot dreigen met een mes en het gericht gooien van bierflesjes.

Formatie VRR

Formatie (FTE)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VRR	2.070	2.058	2.055	2.063	1987	2048
Beroeps / vaste dienst	1.125	1.113	1.110	1.118	1092	1153
Vrijwilligers	945	945	945	945	895	895

Toelichting

De stijging in formatie wordt veroorzaakt door invulling van het Tunnel Response Team en uitbreiding van formatie bij de ambulancedienst.

Team Collegiale Ondersteuning (TCO)

Het vak dat hulpverleners uitoefenen brengt de nodige risico's met zich mee. Eén van de risico's is het meemaken van een schokkende gebeurtenis door onder andere het type inzet of agressie op straat. Omdat deze gebeurtenissen in en tijdens het uitvoeren van de dienst zich voordoen, is de organisatie ook verantwoordelijk om de collega's de mogelijkheid te geven om het op de juiste wijze te kunnen verwerken van dergelijke schokkende zaken. Hiervoor is een vorm van opvang georganiseerd genaamd: het Team Collegiale Ondersteuning. Hieronder vindt u een overzicht van het aantal inzetten van dit team.

Team Collegiale Ondersteuning (TCO)	Brandweer / Meldkamer			Ambulancezorg		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Aantal TCO inzetten	17	19	15	20	76	110
Aantal Trainingen TCO 01	0	1	2	1	0	1
Aantal Trainingen TCO 02	8	13	7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aantal intervisiebijeenkomsten	6	10	4	1	1	1

Bij de ambulancezorg is een stijging te zien van het aantal TCO inzetten. Doordat meer informatie gedeeld wordt over indrukwekkende incidenten zoals kinderreanimaties, traumatische reanimaties en geweldsincidenten worden medewerkers actief benaderd door het TCO-team. Daarnaast hebben veel medewerkers ook zelf contact opgenomen met TCO n.a.v. het plotseling overlijden van een collega.

Duurzame piketorganisatie

In 2017 is het project Duurzame piketorganisatie gestart. De operationele organisatie van de VRR staat 24 uur per dag klaar om op te treden bij een (dreigende) verstoring van de veiligheid. Naast de basiseenheden van brandweer en ambulance en de basisbezetting van de meldkamer is er een reeks van operationele taken die geregeld zijn middels piketfuncties. Deze piketfuncties, en alles wat daarvoor nodig is, vormen samen de piketorganisatie. Binnen de organisatie wordt geconstateerd dat deze piketorganisatie dringend doorontwikkeld moet worden. De samenleving verandert en onze organisatie staat midden in die samenleving. De wijze waarop we werken moet aansluiten bij de samenleving van vandaag, en het liefst bij die van morgen. Ook bestaan al langere tijd knelpunten die opgelost moeten worden. Sommige piketten zijn lastig te vullen en ook de combinatie van een drukke dagdienstfunctie met de verantwoordelijkheid en activiteiten van een piketfunctie knelt bij medewerkers én organisatie. Het project heeft de opdracht om voorstellen te doen voor het duurzaam, toekomstbestendig en kwalitatief goed organiseren van leiding en ondersteuning bij inzetten die méér vragen dan de inzet van één brandweer- of ambulance-eenheid. Afgelopen jaar stond in het teken van het opstellen van een visie op de operationele organisatie, een gedegen inventarisatie en een benchmark. In 2018 worden meerdere varianten voor een duurzame piketorganisatie uitgewerkt, waarbij ook vernieuwende ideeën aan bod komen.

Facilitair

Op facilitair gebied ontwikkelen en leveren we diensten ten behoeve van een optimale werkomgeving, nu en in de toekomst door adequaat in te spelen op de behoefte van de klant. Om dit voor elkaar te krijgen is het afgelopen jaar naar de processen op facilitair gebied gekeken en is in concept een generieke procesplaat opgesteld. Met deze procesplaat wordt op globale wijze helder welke taken en verantwoordelijkheden er zijn om de diensten en producten conform kaders en afspraken te leveren.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen:

De VRR wil graag Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Op facilitair gebied is gestart met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en duurzaamheid. Door op kleine schaal te beginnen wordt bewustwording en draagvlak gecreëerd. Eind 2017 was de visie op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in concept klaar. In 2018 zal gestart worden met het opstellen van een programma. In 2017 zijn vooruitlopend op de visie en het beleid al wel diverse activiteiten uitgevoerd in het kader van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen, zoals de aanschaf van elektrische dienstvoertuigen, het realiseren van zonnepanelen op twee kazernes en het integraal vervangen van verlichting op een kazerne door ledverlichting.

Uit de Ondernemingsraad

Het afgelopen jaar zijn er tussentijdse verkiezingen geweest voor alle ondernemingsraden. Daarnaast is er ook een nieuwe voorzitter gekomen voor de COR. Hierdoor is de samenstelling van het dagelijks bestuur van de ondernemingsraad vernieuwd.

Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van "De Bedoeling". Samen met de directie wordt besproken hoe de verantwoordelijkheid lager in de organisatie gelegd kan worden en professionals weer aan het woord komen. Ook komend jaar zal hier aandacht aan besteed worden.

Verder is de COR gestart met het werken met commissies. Hierdoor kan er meer specifiek overleg plaatsvinden op bepaalde onderwerpen. Deze commissies adviseren de COR voor de overleggen met de directie.

De ondernemingsraad heeft zich onder andere met de volgende onderwerpen bezig gehouden:

- Programma Arbo
- Externe vertrouwenspersoon
- BHV plan VRR
- Rittenregistratie Ritassist
- Protocol datalekken
- Profiel hoofd HR
- HR inrichtingsplan HR

Programma Omgevingsveiligheid

De veiligheidsregio heeft o.a. als taak om risico's in haar verzorgingsgebied te beheersen. Een deel van deze taak is vastgelegd in het huidige omgevingsrecht. De rijksoverheid werkt momenteel aan een herziening van de deze wet. De komst van de Omgevingswet en de onlangs vastgestelde Wet Kwaliteit Borging Bouw leiden tot veranderingen in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de veiligheidsregio en de wijze waarop deze moeten worden uitgevoerd. Daarnaast zal de AMvB brandveilig gebruik overige plaatsen veranderingen aanbrengen op de evenementenadvisering door de VRR.

Om zich voor te bereiden op deze veranderingen heeft de VRR het Programma Omgevingsveiligheid opgericht. Hiermee wil de VRR risico's in haar regio nog beter beheersen en het bevoegd gezag (blijven) ondersteunen door te adviseren en participeren bij het creëren van een veilige (en gezonde) leefomgeving. Input voor het creëren van een veilige leefomgeving komt uit de taakgebieden omgevingsveiligheid, bouw- en gebruiksveiligheid, evenementenveiligheid en industriële veiligheid. Hiervoor moet het beleid, de organisatie, de (digitale) informatievoorziening, het personeel en het regionale netwerk op orde worden gebracht. Het programma is opgericht om samenhang tussen deze onderwerpen aan te brengen, waarbij ook rekening moet worden gehouden met landelijke netwerken en activiteiten. Naast dit alles bieden de komende veranderingen een kans om multidisciplinaire advisering op fysieke veiligheid te organiseren.

Integriteit en omgangsvormen

Integriteit is een wezenlijk onderdeel van de kwaliteit van het openbaar bestuur en vormt één van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken, zoals de besteding van publieke middelen en een monopoliepositie op vele terreinen, vereisen van de overheid een extra hoog niveau van integriteit. De VRR, als overheidsorganisatie, moet zich kunnen verantwoorden en zorgen voor doorzichtigheid van het beleid en het handelen. Het is belangrijk, dat iedereen in de organisatie zich daarvan bewust is en daarin wordt ondersteund.

Aantal functionarissen integriteit/ongewenste omgangsvormen

Naast een integriteitsfunctionaris beschikte de organisatie in 2017 over 2 interne vertrouwenspersonen. De werving van een derde interne vertrouwenspersoon heeft geen geschikte kandidaat opgeleverd. In het najaar is gestart met een pilot van een jaar om gebruik te maken van 1 externe vertrouwenspersoon.

Vertrouwenspersonen zijn ieder vanuit hun eigen rol naast de leidinggevendenden aanspreekpunt voor alle medewerkers in de organisatie die met een vermoeden van een misstand, integriteitsschending of met ongewenste omgangsvormen worden geconfronteerd.

Advisering en beleidsvorming

Naast de reguliere werkzaamheden zijn in 2017 o.a. de volgende activiteiten uitgevoerd

- Advisering over belangenverstrengeling, nevenwerkzaamheden, inhuur personeel en hoofd-of gezicht bedekkende kleding
- Leeswijzer Gedragscode VRR 2017 is opgesteld en wordt volgend jaar uitgerold.
- Regeling openbaarmaking nevenwerkzaamheden topkader is vastgesteld en wordt volgend jaar geïmplementeerd.
- Deelname aan overleggen over informatieveiligheid en gegevensbescherming / datalekken

Ambtseed

Voor nieuwe medewerkers wordt kort na hun indiensttreding een integriteitsbijeenkomst georganiseerd in het stadhuis van Rotterdam. Deze bijeenkomst wordt afgesloten met het afleggen van de ambtseed ten overstaan van de voorzitter van de VRR, burgemeester Aboutaleb en bij diens afwezigheid door plaatsvervangend voorzitter, burgemeester Salet. Dit jaar vonden **4** bijeenkomsten plaats en zijn in totaal 115 nieuwe medewerkers beëdigd.

Advisering en meldingen door vertrouwenspersonen

Onderstaande tabel geeft het aantal meldingen en intakegesprekken weer. Om herleidbaarheid naar personen, teams of casussen te voorkomen, wordt slechts in algemene zin gerapporteerd over de aard van de meldingen. De vertrouwenspersonen registreren via een formulier¹.

Soort melding / advies	2013	2014	2015	2016	2017
Ongewenste omgangsvormen	8	4	15	9	6
Integriteit	8	14	12	2	0
Combinatie ongewenste omgangsvormen en integriteit	2	8	3	0	1
Arbeidsgeschil	2	9	12	5	4
Overig		1	2	3	1
Totaal	20	36	44	19	12

Van de 12 registraties is naar aanleiding van 1 melding over ongewenste omgangsvormen en 1 melding over een integriteitsschending onderzoek gedaan. In de overige gevallen is het bij één of meerdere adviesgesprekken gebleven. Opvallend is de afname van het aantal meldingen. Het lijkt erop, dat de aandacht voor integriteit en omgangsvormen zijn vruchten beginnen af te werpen.

¹ Bij het opstellen van dit formulier is uitgegaan van het Besluit Melden vermoeden van een misstand, Staatsblad 572, dat geldt voor Rijk en Politie.

Medewerkers van de VRR kunnen ook extern een melding over een misstand doen bij het Huis voor Klokkenluiders of bij de gemeentelijke ombudsman van Rotterdam. Er zijn via deze route geen meldingen gedaan. Ook zijn er geen klachten ingediend bij de landelijke commissie Ongewenst Gedrag van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Disciplinaire trajecten

In 2017 zijn er 10 zaken geweest die aanleiding hebben gegeven tot disciplinair optreden. Het betrof 5 zaken bij de Brandweer, 2 zaken bij Middelen en 3 zaken bij de VRR/AZRR. In 8 gevallen is aan betrokkene een sanctie opgelegd variërend van een waarschuwing tot onvoorwaardelijk strafontslag.

Inleiding

Het begrip **verbonden partij** is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is in artikel 1 lid b BBV als volgt gedefinieerd: *“Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”*

In artikel 1 lid c BBV wordt **financieel belang** gedefinieerd als: *“Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”*.

In artikel 1 lid d BBV tenslotte wordt **bestuurlijk belang** gedefinieerd als: *“Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”*.

Lijst met verbonden partijen

In onderstaande tabel worden de verbonden partijen genoemd waarin de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond een financieel, dan wel, bestuurlijk belang heeft

Overzicht van verbonden partijen 2017					
Naam	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Eigen vermogen (€)		Resultaat (€)
			1-1-2017	31-12-2017 **)	2017 **)
Coöperatie ambulancezorg Rotterdam Rijnmond U.A. *)	Rotterdam	Vergunninghouder ambulancevervoer	€ 344.056	**)	**)
*) Bij uitgesloten aansprakelijkheid (UA) zijn de leden niet aansprakelijk voor een tekort				**) obv concept jaarverslag 2017	

De jaarcijfers 2017 van de Coöperatie AZRR worden naar verwachting half april 2018 vastgesteld. Mogelijk heeft dit effect op de Jaarrekening VRR.

Doelstelling verbonden partij

De Coöperatie AmbulanceZorg Rotterdam-Rijnmond U.A. is een bij notariële acte opgerichte zelfstandige privaatrechtelijke rechtspersoon met twee leden: de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en de BIOS-groep.

De coöperatie is eind 2011 opgericht om te voldoen aan de voorwaarden van de minister van Volkshuisvesting, Welzijn en Sport om op basis van de Tijdelijke wet ambulancezorg een aanwijzing te krijgen voor het uitvoeren van ambulancezorg. Tot 1 januari 2013 hadden beide partijen (VRR en BIOS) een eigenstandige vergunning voor het uitvoeren van ambulancezorg in de regio Rotterdam-Rijnmond. Sinds 1 januari 2013 is de coöperatie Ambulancezorg Rotterdam-Rijnmond als enige verantwoordelijk voor de ambulancezorg in de regio Rotterdam-Rijnmond.

Op 20 november 2012 werd de formele aanwijzing verleend door de minister van VWS op grond van de Tijdelijke wet ambulancezorg.

Aansprakelijkheid

De coöperatie is een rechtspersoon en dus zelf aansprakelijk voor haar handelingen. De leden van de coöperatie zijn in principe bij ontbinding ervan en bij schulden, ieder voor een gelijk deel aansprakelijk voor de tekorten van de coöperatie. Er kan van deze wettelijke aansprakelijkheid worden afgeweken door in de statuten de aansprakelijkheid van de leden te beperken of uit te sluiten. Bij de coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (UA) is er geen verhaalsrecht op de leden.

Jaarstukken 2017

Deel 3

Overzicht van baten en lasten

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Wijzigingsbesluit BBV

Het wijzigingsbesluit BBV van (17 maart 2016, geplaatst in het Staatsblad (nr. 2016, 101) zal voor de VRR van toepassing zijn vanaf het begrotingsjaar 2018 en heeft derhalve geen invloed op de jaarrekening 2017.

Grondslagen voor waardering

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa en passiva verantwoord tegen nominale waarde of verkrijgingsprijs/aanschafwaarde.

Materiële vaste activa

Conform artikel 59 van de BBV worden alle materiële vaste activa met een economisch nut geactiveerd. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut zijn tot en met 2017 niet geactiveerd.

Nieuwe investeringen worden opgenomen tegen historische kostprijs of lagere marktwaarde en lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Onder de post 'Activa in ontwikkeling' is materiële vaste activa opgenomen die nog niet in gebruik zijn genomen.

Waarborgsommen

Onder de post is een borgstelling ter zekerheid van een huurcontract opgenomen.

Vorraden

De aanwezige voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van een bedrag voor incurant voor zover daartoe aanleiding bestaat.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijke geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De voorziening is vastgesteld op basis van een statische beoordeling van de openstaande facturen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De omvang van de voorzieningen is bepaald op basis van schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen bepaald.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Personeelslasten

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Vennootschapsbelasting

De VRR is vanaf het eerste boekjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2016 belastingplichtig indien zij, in lijn met de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen, een fiscale onderneming drijft. Dat betekent dat de VRR in de jaarrekening 2016 zijn de fiscale consequenties als gevolg van ondernemings-taken dient te verwerken. De financiële impact hiervan is echter nihil, omdat, gezien de resultaten van de commerciële activiteiten van de VRR, geen sprake is van een Vpb-last of latente belastingverschillen die leiden tot een verplichting of een vordering.

Overzicht van de baten en lasten 2017

2017	Primaire Begroting 2017			Begroting 2e wijziging			Realisatie 2017			Realisatie 2016		
(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's												
Ambulancezorg	27.433	27.323	110	27.197	26.930	267	26.063	27.177	-1.114	26.798	26.477	321
Brandweerzorg	86.646	85.335	1.311	89.703	87.347	2.356	90.605	87.475	3.130	85.443	85.383	59
Meldkamer	10.544	10.300	244	11.186	11.057	130	11.486	10.834	652	11.104	10.286	818
Risico- en crisisbeheersing	3.552	3.531	21	3.696	3.862	-167	3.732	3.385	347	3.806	3.480	325
Subtotaal programma's	128.176	126.488	1.687	131.782	129.197	2.585	131.886	128.871	3.015	127.151	125.627	1.524
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen												
Algemene uitkeringen												
Dividend												
Saldo Financieringsfunctie		1.416	-1.416		1.053	-1.053		1.016	-1.016		1.425	-1.425
Saldo compensabele BTW												
Uitkering BTW comp. fonds												
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	0	1.416	-1.416	0	1.053	-1.053	0	1.016	-1.016	0	1.425	-1.425
Totaal van baten en lasten	128.176	127.905	271	131.782	130.249	1.533	131.886	129.887	1.999	127.151	127.051	98
Mutaties reserves	263	-172	435	263	-172	435	263	0	263	2.512	225	2.287
Gerealiseerd resultaat verslagjaar	128.439	127.733	706	132.045	130.078	1.967	132.149	129.887	2.262	129.663	127.276	2.385

Begrotingsafwijkingen 2017

2017	Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
(bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's :									
Ambulancezorg	27.197	26.930	267	26.063	27.177	-1.114	-1.134	-246	-1.380
Brandweezorg	89.703	87.347	2.356	90.605	87.475	3.130	903	-128	775
Meldkamer	11.186	11.057	130	11.486	10.834	652	299	223	522
Risico- en crisisbeheersing	3.696	3.862	-167	3.732	3.385	347	36	478	514
Subtotaal programma's	131.782	129.197	2.585	131.886	128.871	3.015	104	326	430
Algemene dekkingsmiddelen :									
Lokale heffingen									
Algemene uitkeringen									
Dividend									
Saldo Financieringsfunctie		1.053	-1.053		1.016	-1.016		37	37
Saldo compensabele BTW									
Uitkering BTW comp. fonds									
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	0	1.053	-1.053	0	1.016	-1.016	0	37	37
Totaal van baten en lasten	131.782	130.249	1.533	131.886	129.887	1.999	104	363	467
Mutaties reserves :	263	-172	435	263	0	263	0	-172	-172
Gerealiseerd resultaat verslagjaar	132.046	130.078	1.967	132.149	129.887	2.262	104	191	295

Toelichting op de begrotingsafwijkingen 2017

Hieronder worden de verschillen per programma toegelicht :

Verschillen programma Ambulancezorg (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
27.197	26.930	267	26.063	27.177	-1.114	-1.134	-246	-1.380
Toelichting								
Personeel derden							-395	-395
Overige personele lasten							-115	-115
FLO Ambulancezorg						-3	69	66
Onderbesteding op huisvesting, middelen en overigen							195	195
Te verrekenen budget						-1.131		-1.131
						-1.134	-246	-1.380

Als gevolg van een groot aantal vacatures voor verpleegkundig personeel op de ambulances moest ook in 2017 een beroep worden gedaan op extra extern personeel. Daardoor vallen de personele lasten hoger uit.

Als gevolg van de centrale inkoop door de Coöperatie AZRR vallen met name de materiële kosten lager uit.

De baten over 2017 zijn lager uitgevallen dan was begroot. Dit heeft met name te maken met de uitgestelde onderhandelingen tussen de Zorgverzekeraars en de Coöperatie AZRR. Partijen moeten nog overeenstemming krijgen over het totaal toegekende budget voor de jaren 2016 en 2017. Zolang hierover nog geen overeenstemming is bereikt, is dit deel van het oorspronkelijk toegekende budget veiligheidshalve niet opgenomen in de jaarrekening van de Ambulancedienst van de VRR. In 2018 vinden de onderhandelingen plaats voor het budget van 2018.

Toelichting op de begrotingsafwijkingen 2017

Verschillen programma Brandweezorg (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
89.703	87.347	2.356	90.605	87.475	3.130	903	-128	775
Toelichting								
Vergoeding vrijwilligers							360	360
Inhuur personeel van derden							-231	-231
Dotatie aan voorziening Reorganisatie VRR							-659	-659
Dotatie aan voorziening Procedures beëindiging dienstverbanden							-66	-66
Niet-declarabele lasten FLO						7	-206	-199
Resultaat op projecten						-416	125	-291
Lager afschrijvingskosten materiële vaste activa							133	133
Onderbesteding overige kosten							416	416
Vrijval restant overheidsmiddelen (BRZO en convenantgelden)						358		358
Vrijval restant compensatie buitenlandse Btw						403		403
Hoger detacheringsbaten						368		368
Hogere overige opbrengsten						183		183
						903	-128	775

De uitgaven voor vrijwillig brandweerpersoneel vallen lager uit. Een en ander houdt verband met het feit dat de werving van vrijwillig brandweer personeel achter blijft op de behoefte. Tegenover de aanmelding van 51 vrijwilligers zijn in 2017 50 vrijwilligers vertrokken.

De hogere lasten inhuur personeel derden wordt gecompenseerd met detacheringsbaten.

De overige vergoedingen en personeelskosten vallen hoger uit, o.a. omdat er meer overwerk gedraaid is om de vrijwilligersposten voldoende bezet te houden.

De hogere lasten FLO-overgangsrecht hebben te maken met een aantal medewerkers van wie de lasten niet kunnen worden doorbelast aan deelnemende gemeenten. Dit zijn medewerkers die uit andere regio's zijn aangetrokken na 1-1-2006.

De hogere overige baten betreffen voornamelijk inkomsten uit opleidingen, subsidies, huuropbrengsten en verkoop van activa.

Toelichting op de begrotingsafwijkingen 2017

Verschillen programma Meldkamer (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
11.186	11.057	130	11.486	10.834	652	299	223	522
Toelichting								
Personele lasten							73	73
Lagere afschrijving i.v.m. oplevering samengevoegde meldkamer							237	237
Onderbesteding op overige lasten							309	309
Hogere bijdrage Coöperatie AZRR						65		65
Lagere overige baten						-162		-162
Extra lasten Landelijke meldkamer organisatie						396	-396	
						299	223	522

Voor de meldkamer was rekening gehouden met een extra bedrag aan afschrijvingen als gevolg het opstarten van de nieuwe samengevoegde meldkamer. Oude activa zou dan vervroegd moeten worden afgeschreven. Als gevolg van de vertraging in de opstart van de nieuwe meldkamer heeft dit nog niet plaatsgevonden.

In de loop van 2018 is er een extra bijdrage ontvangen vanuit de Coöperatie voor het verhogen van de capaciteit op de meldkamer. Dit i.v.m. de grote stijging van het aantal meldingen. Invulling van deze capaciteit heeft in 2018 nog niet volledig plaats kunnen vinden.

Verschillen programma Risico- en Crisisbeheersing (bedragen x € 1.000)								
Begroting 2e wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.696	3.862	-167	3.732	3.385	347	36	478	514
Toelichting								
Studiekosten							227	227
Overige personele lasten							105	105
Overige kosten							146	146
Extra baten						36		36
						36	478	514

De onderbesteding op studiekosten heeft te maken met de uitstel van de omgevingsveiligheidswet. Opleidingen zijn hierdoor uitgesteld.

Als gevolg van open vacatures vallen de salarislaster lager uit.

Door lagere uitgaven voor training en oefenen vallen de overige kosten ook lager uit.

Staat van baten en lasten 2017 op kostensoort

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	Begroting 2e wijziging	Realisatie 2017	Realisatie 2016
Personeel	95.232	95.674	93.243
Huisvesting	10.230	10.693	10.549
Middelen	12.115	12.168	12.439
Overige kosten	11.620	10.335	9.394
Financieringsfunctie	1.053	1.016	1.425
Totaal lasten	130.249	129.887	127.051
Bijdrage Basisbrandweezorg en DVO+	82.015	81.547	80.659
Overdrachten Rijk (BDUR)	12.638	12.586	10.983
Opbrengsten ambulancevervoer	24.856	23.287	23.336
Overheid	6.063	7.054	5.083
Diverse opbrengsten	6.210	7.413	7.089
Totaal baten	131.782	131.886	127.151
Totaal van baten en lasten	1.533	1.999	100
Mutaties bestemmingsreserve	435	263	2.287
Resultaat ná bestemming	1.968	2.262	2.387

Toelichting op de programmarekening 2017

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Financieringsfunctie 2017	€
LASTEN	
Betaalde rente op langlopende leningen	1.056.570
Totaal rentelasten	1.056.570
BATEN	40.459
Totaal rentebaten	40.459
Financieringsfunctie 2017	1.016.111

Resultatenbestemming

Resultaatbestemming 2017		
Omschrijving	Begroting	Realisatie
Resultaat exploitatie vóór bestemming	1.533.000	1.999.366
Additionele projecten GMK	171.575	
Kazerne Barendrecht	263.000	263.000
Onttrekking aan de reserves	434.575	263.000
Dotaties op de reserves	0	0
Resultaat exploitatie ná bestemming	1.967.575	2.262.366

De deelname van medewerkers aan het 2^e loopbaantraject heeft nog geen aanleiding gegeven voor onttrekkingen aan de bestemmingsreserve. De verwachting is dat met ingang van 2018 de lasten zullen gaan stijgen omdat dan de eerste medewerkers die vallen onder het nieuwe regime verplicht zullen intreden.

Toelichting op de programmarekening 2017

Mutaties op de voorzieningen

Afwijkingen op de begroting	Begroting 2017	Realisatie 2017	Verschil 2017
Naheffing Fiscus	-113.352	-113.352	0
Procedures beëindiging dienstverbanden	-31.759	39.117	70.876
Reorganisatie VRR	-416.479	217.462	633.941
Gevolgen faillissement leverancier tankautospuiten	-100.911	-109.342	-8.431
Groot onderhoud gebouwen	152.816	264.141	111.325
Totaal	-509.685	298.026	807.711

Bij de planning van het groot onderhoud op gebouwen en installaties blijken er tussen de jaren grote verschillen te ontstaan. Ter dekking van deze fluctuaties is een voorziening getroffen. De voorziening is met extra middelen gedoteerd (€ 103.k.) in verband met een toevoeging aan de onroerend goed portefeuille.

EMU-saldo

Het EMU-saldo (of vorderingensaldo) is het financieringssaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid(s-organisatie) die lid is van de EMU.

EMU-saldo 2016-2018 (bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	2016	2017	2018
Exploitatiesaldo	2.387	2.262	-977
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.630	6.852	7.765
Bruto dotaties aan de post voorzieningen t.l.v. de exploitatie	312	989	211
Investerings in (im)materiële vaste activa die worden geactiveerd	-4.398	-5.995	-14.305
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa		30	
Lasten op de post voorzieningen (transacties met derden)	-942	-691	-1.010
Berekend EMU-saldo	3.989	3.447	-8.316

Structurele en incidentele verschillen

Verschillenanalyse 2017 (bedragen x € 1.000)			
Kostensoorten	Structureel	Incidenteel	Totaal
Afschrijvingen op kapitaalgoederen	0	474	474
Personeel	0	-443	-443
Huisvesting	0	-561	-561
Middelen	0	-195	-195
Overige lasten	0	1.088	1.088
Baten	0	104	104
Verschillen op de reserves		-172	-172
Totaal verschillen op de baten en lasten	0	295	295

Volgens de richtlijnen heeft er een herwaardering plaatsgevonden op de voorzieningen. Voor de voorzieningen 'beëindiging dienstverbanden' en 'reorganisatie VRR' heeft dit geleid tot een dotatie van totaal 725 k. ./ 725.

In 2017 zijn de personele lasten bij het programma Ambulancezorg overschreden. De oorzaak ligt met name in het feit dat het zeer moeilijk is om verpleegkundigen aan te trekken, waardoor er een beroep gedaan is op extern personeel ; ./ 441.

Bij het programma brandweezorg zijn met name de uitgaven voor vrijwillig personeel achtergebleven (€ 360.) en is op projecten minder uitgegeven dan werd verwacht (€ 372.) ; + 723.
Personeel **./ 443.**

Als gevolg van een vertraging van de oplevering van de samengevoegde meldkamer en het uitstel van een aantal investeringen zijn de afschrijvingen met resp. € 242. en € 232. lager uitgevallen ; + 474.
 Daarnaast zijn per saldo de lasten voor huisvesting, middelen en overige kosten lager uitgevallen ; + 295.
Overige lasten **+ 769.**

Als gevolg van de uitgestelde onderhandelingen tussen de Coöperatie AZRR en de zorgverzekeraars zijn de definitieve budgetten over 2016 en 2017 nog niet vastgesteld. Derhalve is een deel van het budget niet opgenomen in de jaarrekening 2017 ; ./ 1.131.
 Bij het opstellen van de jaarrekening zijn een tweetal posten vrijgevallen van overheidsmiddelen die op advies van de accountant in één keer in de opbrengsten zijn opgenomen ; + 761.
 Ten slotte zijn de overige baten hoger uitgevallen. Het betreft voornamelijk inkomsten uit detachering, UWV en USAR en overige incidentele opbrengsten + 474.
Baten **+ 104.**

Als gevolg van een verschuiving in de investeringen zijn ook de rentelasten lager ; + 37.

Toelichting op de programmarekening 2017

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector kortweg Wet Normering Topinkomens (WNT), legt sinds 1 januari 2013 beperkingen op aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke sector en de semipublieke sector. Topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mochten tot en met 2014 niet meer verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Met ingang van 1 januari 2015 is deze norm verlaagd naar 100% van het salaris van een minister. Het bezoldigingsmaximum voor 2017 bedraagt € 181.000.

De volgende staat geeft een overzicht van de inkomens binnen de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, die onder de meldingsplicht van bovengenoemde wet vallen.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017										
Topfunctionarissen	Functie(s)	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	Totaal	Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Onverschuldigde betaling	Deeltijdfactor in fte	(Fictieve) Dienstbetrekking	Duur dienstverband	Gewezen topfunctionaris ja/nee
		€	€	€	€	€	Fte			
Mr. Drs. A. Littooi	Algemeen Directeur	181.000	188.741	170.700	18.041	0	1,1	ja	hele jaar	nee
Mevr. A. van Daalen	Directeur	181.000	149.531	132.533	16.998	0	1,0	ja	hele jaar	nee
Drs. MPA.A.C. Trijselaar	Directeur	181.000	161.501	144.261	17.240	0	1,1	ja	hele jaar	nee

Er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking.

Toelichting overschrijding:

Per 1 januari 2017 is bij de VRR net als in alle gemeenten de Individueel-keuze-budget-regeling ingevoerd. Het IKB-budget is opgebouwd uit de vakantietoelage, eindejaarsuitkering, levensloopbijdrage werkgever en bovenwettelijk verlof. Om deze regeling goed in te kunnen voeren, zijn het afgelopen jaar de bestaande reserveringen onder het oude systeem uitbetaald. Dit betekent, dat de reserveringen voor de vakantietoelage 2016 in 2017 zijn uitbetaald, waardoor functionarissen 7 extra maandreserveringen vakantiegeld hebben ontvangen. Voor de heer Littooi heeft dit geleid tot een overschrijding van de WNT-norm. Gezien het feit dat de bezoldigingsafspraken voor de heer Littooi gemaakt zijn voor de invoering van de WNT geldt voor hem het overgangsrecht WNT 2.

De overgangsregeling houdt in, dat de bezoldiging 4 jaar gerespecteerd wordt en daarna afgebouwd moet worden naar de norm. Er is dus geen sprake van een onverschuldigde betaling.

Toelichting op de programmarekening 2017

1c. Toezichthoudende Topfunctionarissen

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017										
Bestuur	Functie(s)	Individueel WNT Maximum	Totaal	Bezoldiging	Beloning betaalbaar op termijn	Onverschuldigd de betaling	Omvang dienst- verband	(Fictieve) Dienst- betrekking	Duur dienst- verband	Gewezen top- functionaris ja/nee
Burgemeester A. Aboutaleb	DB / AB	27.150		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester A. Attema	DB / AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester A. Grootenboer - Dubbelman	DB / AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester P.H. van de Stadt	DB / AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester C.H.J. Lamers	DB / AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Salet	DB / AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester H. Wagner	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester J. van Belzen	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester G.G.J. Rensen	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester P. Oskam	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Junius	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Vroom	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester T.J. Haan	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester A.M.M. Jetten	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee
Burgemeester P.E. de Jong	AB	18.100		Geen bezoldiging				nee	hele jaar	nee

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Toelichting op de programmarekening 2017

1.a Bezoldiging topfunctionarissen 2016

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016												
Topfunctionarissen	Functie(s)	Individueel WNT Maximum	Totaal	Bezoldiging	Beloning betaalbaar op termijn	Belastbare vaste verg.	Belastbare var. Verg.	Onverschuldigde betaling	Omvang dienstverband	(Fictieve) Dienstbetrekking	Duur dienstverband	Gewezen topfunctionaris ja/nee
		€	€	€	€	€	€	€	Fte			
Mr. Drs. A. Littooi	Algemeen Directeur	179.000,00	177.256,88	161.521,04	15.735,84				1,1	ja	hele jaar	nee
Mevr. A van Daalen	Directeur	179.000,00	137.129,87	121.832,86	14.701,92		595,09		1,0	ja	hele jaar	nee
Drs. MPAAC. Trijselaar	Directeur	179.000,00	136.810,15	124.375,55	14.934,60			2.500,00	1,1	ja	hele jaar	nee

Al deze functionarissen blijven onder de gestelde bezoldigingsnorm.

Variabele beloning

In de WNT-verantwoording over 2016 is een bijzondere beloning opgenomen onder bezoldiging die is uitbetaald aan de leidinggevend directeur. Deze bijzondere beloning heeft in het jaar niet geleid tot een overschrijding van het toepasselijke bezoldigingsmaximum. Een bijzondere beloning die is betaald en niet valt onder de werking van het tot eind 2016 geldende overgangsrecht, is niet in overeenstemming met de WNT. Het desbetreffende bedrag kan derhalve worden aangemerkt als "onverschuldigd betaald" en is opgenomen in deze kolom.

Er heeft geen terugvordering plaatsgevonden van deze feitelijk betaalde bijzondere beloning. Dit mede op grond van het feit dat de minister van BZK middels voorgenomen wijziging van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen toestaat dat topambtenaren bij de overheid en in de semipublieke sector weer bijzondere beloningen kunnen krijgen, mits het jaarsalaris inclusief de prestatiebeloning niet hoger uitvalt dan het salaris van een minister. De evaluatiewet WNT is op 21 maart 2017 aangenomen.

Er zijn geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Toelichting op de programmarekening 2016

1.c Overzicht Bestuurders :

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016												
Bestuur	Functie(s)	Individueel WNT Maximum	Totaal	Bezoldiging	Beloning betaalbaar op termijn	Belastbare vaste verg.	Belastbare var. Verg.	Onverschuldigde betaling	Omvang dienstverband	(Fictieve) Dienstbetrekking	Duur dienstverband	Gewezen topfunctionaris ja/nee
Burgemeester A. Aboutaleb	DB / AB	26.850								nee	hele jaar	nee
Burgemeester A. Attema	DB / AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester A. Grootenboer - Dubbelman	DB / AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester P.H. van de Stadt	DB / AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester C.H.J. Lamers	DB / AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Salet	DB / AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester H. Wagner	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester J. van Belzen	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester G.G.J. Rensen	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester P. Oskam	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Junius	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester M. Vroom	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester T.J. Haan	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester B. Blase	AB	17.900								nee	hele jaar	nee
Burgemeester P.E. de Jong	AB	17.900								nee	hele jaar	nee

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

Jaarstukken 2017

Deel 4

Balans en toelichting

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

Balans per 31 december 2017

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond 2017

(Bedragen in €)		
ACTIVA	31-12-17	31-12-16
Vaste Activa		
Materiële Vaste Activa		
<u>Investerings met economisch nut</u>		
Gronden en gebouwen	19.398.182	20.095.301
Overige materiële vaste activa	36.054.010	34.125.948
	55.452.192	54.221.249
Financiële Vaste Activa		
<u>Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
Waarborgsommen	51.900	51.900
	51.900	51.900
Vlottende Activa		
<u>Voorraden</u>		
Grond en hulpstoffen	354.037	354.037
	354.037	354.037
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Vorderingen op openbare lichamen	2.711.659	5.250.755
Uitzettingen in 's-Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	24.027.600	18.179.498
Overige vorderingen	1.535.188	1.917.630
	28.274.447	25.347.883
<u>Overlopende activa</u>		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		
- Overige Nederlandse overheidslichamen	310.196	274.015
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.881.216	2.960.844
	3.191.412	3.234.859
<u>Liquide middelen</u>		
Kasgeld	21.475	18.780
	21.475	116.214
	87.345.463	83.344.922
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	86.340	

Balans per 31 december 2017

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond 2017

(Bedragen in €)		
PASSIVA	31-12-17	31-12-16
Vaste Passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene Reserve	6.607.153	4.220.345
Overige bestemmingsreserves	2.033.476	2.296.476
Resultaat verslagjaar	2.262.366	2.386.808
	10.902.995	8.903.629
<u>Voorzieningen</u>		
Overige voorzieningen	2.649.687	2.351.662
	2.649.687	2.351.662
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en en overige financiële instellingen	43.094.950	47.225.167
Overige binnenlandse sectoren	6.565.000	3.185.000
	49.659.950	50.410.167
Vlottende Passiva		
<u>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</u>		
Banksaldi	1.210.494	
Overige schulden	4.570.627	5.315.589
	5.781.121	5.315.589
<u>Overlopende passiva</u>		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.916.599	2.494.696
De van de Europese en Nederlandse overheids- lichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	5.655.165	4.327.849
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	8.779.946	9.541.330
	18.351.710	16.363.875
	87.345.463	83.344.922

Toelichting op de balans

ACTIVA

Materiele vaste activa

Omschrijving	BW 31-12-2016	Investerings 2017	Desinvesterings 2017	Afschrijvingen 2017	BW 31-12-2017
Gronden en terreinen	2.419.362	-	-	-	2.419.362
Bedrijfsgebouwen	17.675.939	291.321	-	988.439	16.978.820
Vervoersmiddelen	17.308.047	1.567.799	-21.991	2.697.979	16.155.875
Machines, apparaten en installaties	2.620.602	867.041	-	400.618	3.087.025
Overige materiële vaste activa	9.728.767	3.224.155	-8.251	2.765.310	10.179.361
Activa in gebruik	49.752.716	5.950.316	-30.242	6.852.346	48.820.444
Activa in ontwikkeling	4.468.533	2.163.215	-	-	6.631.748
Totaal materiele vaste activa	54.221.249	8.113.532	-30.242	6.852.346	55.452.192

Investerings

Tot de voornaamste gerealiseerde investeringen in 2017 behoren:

bij de bedrijfsgebouwen:

- Van Hogendorpstraat verbouwing i.v.m. realisatie VRR Next (nieuwe werken)

bij de voertuigen:

- Vervanging van 9 ambulancevoertuigen (4 Rapid Responders en 5 Ambulances)
- Upgrade bekleding van oudere tankautospuiter
- Vervanging van de onderhoudsbus

bij de machines, apparaten en installaties:

- De installaties behorende bij de inrichting van de Driemansteeweg
- Alarmering bij diverse kazernes
- Aanbrengen gevelbelettering en zonnepanelen Olympiaweg

bij de overige materiële vaste activa:

- Uitrusting voertuigen
- Aanschaf portofoons en slimme pagers;
- Vervanging van brandweerhelmen
- Vervanging van ademluchtcilinders en -maskers
- Vervanging van bestaande duikapparatuur
- Vervanging van ICT hardware (PC's, laptops, tablets en toebehoren)

Activa in ontwikkeling

De activa in ontwikkeling bestaan ultimo 2017 uit nog niet of deels in gebruik genomen investeringen (ad € 6,6 mln) zoals o.a.:

- Verbouwing en inrichting van de nieuwe meldkamer en de samenvoeging van de meldkamers Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (€ 5,8 mln.) De realisatie van dit project wordt medio 2018 verwacht.
- Aanschaf haakarmvoertuigen en kraanwagenchassis (367k); oplevering in 2018.
- Brandbestrijdingscontainers (€ 269k). Is in 2017 gerealiseerd, maar nog niet in gebruik genomen.
- Vervanging ICT op de Mobiele Commando Unit en de Verbindings-commandowagens (€ 68k).
- Aanleg laadpunten elektrische voertuigen (€ 28k), oplevering in 2018.

Toelichting op de balans

In de volgende tabel zijn de bij de begroting verwachte investeringen afgezet tegen de realisatie.

Omschrijving	Begroting 2017 (2e wijz.)	Realisatie	Afwijking
Gronden en terreinen	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	1.959.509	291.321	1.668.188
Voertuigen	3.640.261	1.567.799	2.072.462
Machines, apparatuur en installaties	2.154.453	867.041	1.287.412
Overige materiële vaste activa	6.455.358	3.224.155	3.231.203
Eindtotaal	14.209.581	5.950.316	8.259.265

De belangrijkste afwijkingen zijn veroorzaakt door een uitloop van een aantal investeringsprojecten.

Bij de Bedrijfsgebouwen gaat het m.n. om vertraging van de start van de nieuwe samengevoegde meldkamer Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid (€ 1.380k) en uitstel vervangen van de vloer in Hellevoetsluis (€ 110k). Ten slotte is voor het project VRR Next een raming opgenomen (ongeveer € 470k) waarvan in 2017 een deel is aangewend (€ 291k).

Bij de Voertuigen gaat het met name om het doorschuiven van een investering in 1 autoladder (€ 748k), de aanschaf van voertuigen (€ 365k), waterongevallenvoertuigen (€ 401k) en een motorfiets (€ 133k). Tenslotte is in de begroting de investering in de Brandbestrijdingscontainers verwerkt (€ 269k). Deze investering is wel in 2017 gerealiseerd, maar nog niet in gebruik en om die reden nog verantwoord onder Activa in ontwikkeling.

Bij de machines, apparatuur en installaties zijn de toegankelijkheid van de panden (€ 473k) en de onder de verbouwing van de meldkamer aangegeven investeringen (€ 831k) in 2018 te realiseren. Het gaat hier dan met name om het operationeel centrum. Deze wordt gevestigd op de locatie van de oude meldkamer. Zodra de nieuwe meldkamer in gebruik is genomen wordt kan gestart worden met de opbouw van dit centrum.

De doorgeschoven investeringen bij de overige materiële vaste activa betreffen de verbouwing van de meldkamer (€ 1.437k), de vervanging meetapparatuur (€ 182k), de investering in AED's (€ 200k), vervanging van ICT op de Mobiele Commando Unit en de Verbindingscommandowagens (€ 300k) en de overheveling overige investeringen in ICT als gevolg van na leveringen in januari 2018 (€ 76k). Tenslotte is het investeringsbudget voor portofoons in 2017 gewijzigd (€ 1,1 mln). Minder vervanging bleek noodzakelijk.

Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van meer dan één jaar

Waarborgsommen

De post waarborgsommen bestaat uit een borgstelling welke in de jaren 2005 en 2006 is betaald aan de ontwikkelaar c.q. verhuurder van het kantoorruimte aan de Breslau 2 te Barendrecht. Deze ruimte wordt door de ambulancedienst van de VRR gebruikt. De waarborgsom dekt het bedrag van één huurtermijn. Bij het beëindigen van de verhuur zal de waarborgsom worden teruggestort.

Vorraden

Het saldo voorraden heeft betrekking op een vaste voorraad genees- en verbandmiddelen. Het betreft hier een vaste voorraad die regelmatig wordt gecontroleerd en aangevuld op basis van verbruik.

Toelichting op de balans

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Debiteuren

Vorderingen op Openbare lichamen	2.711.659	5.250.755
Uitzettingen in 's-Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	24.027.600	18.179.498
Privaatrechtelijke Debiteuren	352.351	354.037
RC Cooperatie AZRR	1.182.837	1.572.243
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	0	-8.650
Overige vorderingen	1.535.188	1.917.630
	28.274.447	25.347.883
Stand per 1 januari	-8.650	-100.821
Dotatie	-3.571	-4.197
Onttrekkingen	12.221	96.369
Voorziening dubieuze debiteuren	0	-8.650

In de post debiteuren zijn geen dubieuze vorderingen opgenomen. Derhalve kan de voorziening dubieuze vorderingen komen te vervallen.

Uitzettingen in Rijks' schatkist

Schatkistbankieren betekent voor decentrale overheden, waaronder de gemeenschappelijke regeling VRR valt, dat zij hun overtollige middelen vanaf 2014 aanhouden bij de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld niet langer bij banken buiten de schatkist mag worden aangehouden. Overtollige middelen, boven een (verplicht) drempelbedrag, mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of worden uitgeleend aan andere decentrale overheden.

In onderstaand overzicht wordt het bedrag aan beschikbare middelen vergeleken met het drempelbedrag voor het schatkistbankieren ;

Wet Financiering Decentrale Overheden	
	* € 1.000,-
Begroting 2017, totaal baten	131.782
Drempelbedrag 0,75% (minimaal € 250.k.)	988
Gemiddelde standen op lopende rekening	
1e kwartaal	175
2e kwartaal	202
3e kwartaal	182
4e kwartaal	137
Jaargemiddelde 2017	174

De gemiddelde rekening-courantstand is in 2017 gedaald van € 210.k.(2016) naar € 174.k. en ligt derhalve ruim onder het toegestane gemiddelde.

Toelichting op de balans

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar (vervolg)

Overlopende activa

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Overige Nederlandse overheidslichamen:		
Provincie ZHZ deel programma 1 BRZO te ontvangen 2017	256.516	274.015
VRR ZHZ project Omgevingsveiligheidsbeleid 2017	53.680	0
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	310.196	274.015
Nog te ontvangen inkomsten	1.489.514	1.057.837
Vooruitbetaalde kosten	1.304.047	1.791.627
Vorderingen op personeel	3.654	2.976
Salarissen	84.000	108.404
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van van volgende begrotingsjaren komen	2.881.216	2.960.844
Overlopende activa	3.191.412	3.234.859
Specificatie Nog te ontvangen inkomsten		
Huur onderhoud	291.783	533.713
Roteb creditnota	0	228.315
Bijdrage politie Rotterdam-Rijnmond	495.228	143.900
VRRZHZ declaratie IOV	22.883	69.117
Julo creditnota Driemanssteeweg	0	63.000
Detacheringen	6.020	2.479
KPN creditnota	56.000	0
Belastingdienst MRB auto's en OZB	17.299	0
Strandwachten Hoek van Holland	10.962	0
Nog te ontvangen afrekening gas verbruik	21.000	0
Voorlopige berekening te declareren FLO lasten	496.992	0
Overige nog te ontvangen inkomsten	71.347	17.312
	1.489.514	1.057.837
Specificatie Vooruitbetaalde kosten		
Vooruitbetaalde kosten 2018 (facturen)	1.234.020	1.680.140
Vooruitbetaalde kosten 2019 (facturen)	21.736	56.998
Driemanssteeweg vooruitbetaalde huur	48.291	54.490
	1.304.047	1.791.627

Toelichting op de balans

Liquide middelen

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kas	20.225	16.780
Kruisposten	1.250	2.000
ABNAMRO	0	116.214
Liquide middelen	21.475	134.994

Toelichting op de balans

PASSIVA

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (in €)	Stand 31-12-16	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Stand 31-12-17
Algemene reserve	4.084.729	2.168.604		6.253.333
Algemene reserve - (deel Ambulance)	135.616	218.204		353.820
Bestemmingsreserves	2.296.476	-	-263.000	2.033.476
Nog te bestemmen resultaat	2.386.808	2.262.366	-2.386.808	2.262.366
Totaal eigen vermogen	8.903.629	4.649.174	-2.649.808	10.902.995

Het Algemeen bestuur heeft op 3 juli 2017 in haar openbare vergadering besloten het positieve resultaat over het jaar 2016 toe te voegen aan de Algemene reserve (+ € 2.387.k.).

Bestemmingsreserves (in €)	Stand 31-12-16	Dotatie 2017	Onttrekking 2017	Stand 31-12-17
Additionele projecten GMK	171.575		-	171.575
Nieuwe Kazerne Barendrecht	263.000		-263.000	-
2e Loopbaanbeleid	1.861.901	-		1.861.901
Totaal	2.296.476	-	-263.000	2.033.476

Afwijking mutaties op de begroting	Begroot 2017	Gerealiseerd 2017	Verschil 2017
Additionele projecten GMK	-171.575		171.575
Nieuwe Kazerne Barendrecht	-263.000	-263.000	-
2e Loopbaanbeleid			-
Totaal	-434.575	-263.000	171.575

Additionele projecten GMK

Met het uitstel van de oplevering van de gezamenlijke meldkamer naar 2018 zal ook de bestemmingsreserve 'Additionele projecten GMK' in 2018 volledig zijn uitgeput.

Nieuwe kazerne Barendrecht

Vanaf 2014 wordt de reserve afgebouwd in vier jaar. Het jaar 2017 is het laatste jaar.

2^e Loopbaanbeleid

In 2017 zijn geen kosten gemaakt. De verwachting is dat v.a. 2018 de lasten voor het 2^e loopbaanbeleid zullen toenemen omdat dan de medewerkers onder het oude regime verplicht zullen instromen in het 2^e loopbaantraject.

Toelichting op de balans

Voorzieningen

Omschrijving (bedragen in €)	Stand 1-01-17	Dotatie 2017	Aanwending 2017	Stand 31-12-17
Naheffing Fiscus	113.352		-113.352	0
Procedures beëindiging dienstverbanden	81.716	66.383	-27.266	120.833
Samenvoeging meldkamers	104.358			104.358
Reorganisatie VRR	1.146.970	658.716	-441.254	1.364.432
Gevolgen faillissement leverancier tankautospuiten	694.133		-109.342	584.791
Groot onderhoud gebouwen	211.133	264.141		475.274
Totaal	2.351.662	989.240	-691.214	2.649.687

Naheffing fiscus

In 2011 is een voorziening getroffen ter dekking van een tweetal afrekeningen met de fiscus over de verslagjaren 2006-2010, t.w. een afrekening loonheffing met betrekking tot de FLO-uitkeringen over de jaren 2006-2010 voor een bedrag van ca. € 2 mln. en een verwachte correctie van de toegepaste WGA-premies over dezelfde jaren voor een bedrag van ca. € 1,5 mln. Totaal € 3,5 mln.

Procedures beëindiging dienstverbanden

Het betreft een voorziening ter dekking van een tweetal ontslagprocedures waarvan de lasten, cq. vergoedingen, niet in één bedrag zullen worden afgewikkeld maar gespreid over een aantal jaren.

Samenvoeging meldkamers

In 2012 is een voorziening getroffen ter dekking van de extra lasten als gevolg van de samenvoeging van de meldkamers van de VRR en Zuid-Holland-Zuid. De oorspronkelijke voorziening was € 360.000 groot. Oorspronkelijk was de planning dat de nieuwe meldkamer eind 2016/begin 2017 van start zou gaan.

Reorganisatieplan VRR

In 2012 is een reorganisatieplan voor de VRR opgesteld voor een gefaseerde organisatieverandering en de daaraan gekoppelde reorganisatie. Aanleiding voor deze reorganisatie waren onder meer een tweetal belangrijke besluiten:

- het besluit tot opheffen van de districtsstructuur bij de brandweer;
- het besluit om alle activiteiten rond brandveiligheid, zoals Industriële Veiligheid, TCH (Toezicht, Controle en Handhaving), evenementen en brandpreventie binnen de directie Risico en Crisisbeheersing (R&C) te beleggen.

Ter dekking van de financiële gevolgen die deze reorganisatie met zich meebrengt, is een voorziening getroffen die hoofdzakelijk dient ter dekking van mobiliteit en outplacement.

Voorziening gevolgen faillissement leverancier tankautospuiten

In 2015 is een voorziening getroffen als gevolg van het faillissement van de leverancier van de tankautospuiten voor de brandweer. Als gevolg van dit faillissement is tevens de mogelijkheid weggevallen om eventuele mankementen en of reparaties onder een garantie te claimen. Tevens wordt rekening gehouden met meerkosten (claim curator) als gevolg van het faillissement waarvan de juridische afwikkeling nog doorloopt in 2016.

Groot onderhoud gebouwen

Omdat de lasten voor het groot onderhoud op gebouwen en installaties jaarlijks aanzienlijk fluctueren en deze evenredig te spreiden over de komende 15 jaar is een voorziening ingericht waaraan jaarlijks een gelijkblijvend bedrag wordt gedoteerd.

Toelichting op de balans

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Leningen:

Omschrijving	hoofdsom	rente %	Stand 31-12-16	Rente 2017	Aflossing 2017	Opname 2017	Stand 31-12-17
Binnenlandse banken							
1 - BNG	10.000.000	4,00	10.000.000	0	-10.000.000	-	0
2 - ABN AMRO	7.500.000	4,18	937.500	27.332	-750.000	-	187.500
3 - BNG	864.000	3,29	230.400	7.106	-57.600	-	172.800
4 - BNG	1.450.000	5,89	725.000	40.567	-48.333	-	676.667
5 - BNG	2.340.000	3,62	1.404.000	48.284	-93.600	-	1.310.400
6 - BNG	1.589.000	5,40	1.032.850	53.808	-39.725	-	993.125
7 - BNG	2.305.000	3,72	1.728.750	62.166	-57.625	-	1.671.125
8 - BNG	10.000.000	2,90	8.000.000	231.194	-666.667	-	7.333.334
9 - BNG (2014)	10.000.000	2,93	8.666.667	235.214	-666.667	-	8.000.000
10 - BNG (2015)	7.500.000	1,39	7.000.000	96.721	-500.000	-	6.500.000
11 - BNG (2016)	7.500.000	1,41	7.500.000	98.700	-500.000	-	7.000.000
12 - BNG (2017)	10.000.000	1,195	-	115.019	-750.000	10.000.000	9.250.000
Overige binnenlandse sectoren							
13 - Politie	8.230.000	0,76	3.185.000	40.460	-	3.380.000	6.565.000
Totaal			50.410.167	1.056.570	-14.130.217	13.380.000	49.659.950

De rentepercentages die in de tabel staan genoemd zijn vast voor de gehele looptijd.

Lening 1

Deze lening is destijds aangetrokken om de overname van de activa van de Brandweer Rotterdam per 1 januari 2007 te financieren en heeft een looptijd van 10 jaar. Op 2 januari 2017 is deze in zijn geheel afgelost.

Lening 2

Gekoppeld aan lening nummer 2 is bij de ABN-AMRO een zgn. renteswap (derivaat) afgesloten voor een hoofdsom van € 7.500.000. Deze lening en renteswap hebben als einddatum van 3 april 2018. De lening kent een variabele rente gekoppeld aan EURIBOR, maar via de swap is het rentepercentages tot en met de genoemde einddata gefixeerd op de percentages die in de tabel genoemd staat.

Conform de opgave van de ABN-AMRO bank heeft het derivaat ultimo 2017 een marktwaarde van ./ €. 6.460.

Lening 3 t/m 7

Ter financiering van de overdracht van de activa van voormalig district Waterweg zijn tevens een aantal langlopende leningen overgenomen die lopen bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Leningen 8 t/m 11

Ter dekking van de financieringsbehoefte voor investeringen is voor een totaalbedrag van € 35. mln. aan langlopende leningen afgesloten.

Leningen 12

Deze lening is in de plaats gekomen van de lening nummer 1, die in zijn geheel op 2 januari 2017 is afgelost.

Leningen 13

Deze lening maakt onderdeel uit van het project 'samenvoegen meldkamers VRR/ZHZ', dat samen met de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Regionale Ambulancevoorziening Zuid-Holland Zuid en de Nationale Politie wordt uitgevoerd en zal oplopen tot een bedrag van € 8,2 mln. Ultimo 2017 is hiertegenover reeds voor € 6,2 mln. aan gezamenlijke investeringen uitgegeven.

Toelichting op de balans

Schulden met een rente typische looptijd van korter dan één jaar

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ABNAMRO	1.210.494	0
Banksaldi	1.210.494	0
Privaatrechtelijke crediteuren	4.238.132	4.747.869
Publiekrechtelijke crediteuren	543.582	583.945
Betalingen onderweg	-211.087	-16.225
Overige schulden	4.570.627	5.315.589
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.781.121	5.315.589

Toelichting op de balans

Overlopende passiva

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Nagekomen crediteurenfacturen	3.306.738	1.630.317
Te betalen kosten	609.861	864.379
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.916.599	2.494.696

Specificatie Te betalen kosten

Rente	563.133	512.459
Afwikkeling project Tankautosputten Plastisol	6.181	160.000
Huisvesting Ridderkerk	0	131.920
VRR Medewerkersonderzoek	40.547	60.000
	609.861	864.379

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

	5.655.165	4.327.849
Af te dragen loonheffing	5.271.573	3.814.289
Af te dragen pensioenpremie ABP	975.404	836.655
Vooruitontvangen bedragen	1.115.010	1.111.564
Af te dragen BTW	126.697	292.983
Vakantiegeld overig personeel i.v.m. invoering IKB	0	2.265.176
Loonkosten november-december 2017 (incl. loonkosten Jeugdbrandweer)	1.291.262	758.825
Overlopend vakantiegeld ambulancedienst	0	461.839
Nog te verrekenen inkomsten NZA voorgaande jaren	0	0
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	8.779.946	9.541.330

Specificatie Vooruitontvangen bedragen

Ademlucht Capelle	31.583	31.583
Vooruitbetaalde huur en servicekosten Sommeldijk	380.025	672.250
FLO Ambulance	132.000	284.245
FLO Brandweer	367.371	48.549
Bijdragen MOI	99.174	0
Overige	104.858	74.937
Afwikkeling OBR panden Briele en Hargalaan	0	0
	1.115.010	1.111.564

Overlopende passiva

18.351.710	16.363.875

Toelichting op de balans

Vooruit ontvangen middelen van overheden

Vooruit ontvangen middelen van overheden	Saldo aan het begin van het boekjaar 2017	Ontvangen bedragen 2017	Bestedingen 2017	Nog te ontvangen bedragen ultimo 2017	Terug betalingen 2017	Saldo aan het eind van het boekjaar 2017
Subsidies en projecten Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond						
CBRN-steunpuntregio Rotterdam-Rijnmond	165.527	175.000	146.344			194.183
BRZO / LEC (VRR2016-076)	8.866		-		8.866	-
Expertisecentrum BRZO	-	320.000	319.525			475
Toegekende bijdrage 2017 (in het kader van PGS29)	20.000		20.000			-
Veiligstellen 25kV bovenleiding	1.392.400	546.836	763.400			1.175.836
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 1 BRZO)	54.705	77.250	308.791	231.541	54.705	-
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 PGS)	-	-	53.680	53.680		-
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 4 IOV)	-	252.139	252.139			-
BroNS	-	450.050	450.050			-
Bijdrage aanwijzing bedrijfsbrandweer BES-eilanden	16.203	-	16.203			-
Implementatie & coördinatie voor BRZO Zuid West (project IOV 2017)		8.325	33.300	24.975		-
Projecten (samenvoeging) meldkamers VRR en Zuid-Holland-Zuid en aansluiting LMO						
Samenvoeging Meldkamers	439.025		404.819			34.206
Extra kosten aansluiting landelijke ICT/IV LMO	1.109.609					1.109.609
Tegemoetkoming uitstel samenvoeging in nieuwe meldkamer		3.400.000	396.144			3.003.856
Kwartiermaker		137.000				137.000
Totaal	3.206.333	5.366.600	3.164.395	310.196	63.571	5.655.165

Chemisch Biologisch Radioactief Nucleair (CBRN) Steunpunt Rotterdam-Rijnmond

Deze gelden zijn ter beschikking gesteld om te komen tot een volledig operationele steunpuntregio voor Nucleaire Biologische en Chemische crisissituaties. Dit met als doel om buurregio's en eigen regio adequaat te kunnen ondersteunen bij terroristische aanslagen en overige incidenten met CBRN-middelen.

BRZO / LEC (VRR2016-076)

Het subsidie overschot uit 2016 is in 2017 terug betaald.

Expertisecentrum BRZO

Deze gelden zijn beschikbaar gesteld ten behoeve van het kwalitatief verbeteren van de uitvoering door de veiligheidsregio's van de brandweertaken volgend uit het BRZO.

Veiligstellen 25kV bovenleiding

Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft een subsidie toegekend voor activiteiten inzake de piketdienst 25 kV spanningstester. De subsidie is bedoeld voor het uitvoeren van de werkzaamheden en in stand houden van de zgn. 25kV-teams bij de brandweer ter borging van het vastgestelde veiligheids-niveau tijdens de exploitatiefase van de Betuwelijnroute en de Hoge Snelheidslijn-Zuidroute.

Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)

Deze middelen zijn ontvangen van de Provincie Zuid-Holland, die als kassier namens de gezamenlijke provincies van Nederland fungeert in het kader van het programma IOV. De IOV-middelen zijn verdeeld conform de vaststelling in het Bestuurlijk Omgevingsberaad van 4 juni 2014 en 26 november 2014. De ontvangen middelen zijn volledig in 2017 besteed. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie moet vóór 1 juli 2018 bij de Provincie Zuid-Holland zijn ingediend.

BroNS

Sinds 1 juli 2015 is het team Brandweer op de Noordzee pre SAR (BroNS-team) operationeel. Dit gespecialiseerde brandweerteam uit de regio Rotterdam-Rijnmond staat klaar voor inzet bij brand aan boord van een ferry- of cruiseschip op de Noordzee. Het BroNS-team is een samenwerking van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, de Gezamenlijke Brandweer, de Divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam, het Korps Marine Brandweer, de Kustwacht en Rijkswaterstaat.

Toelichting op de balans

Bijdrage aanwijzing bedrijfsbrandweer BES-eilanden

Met de BES-eilanden - ook wel aangeduid als Caribisch Nederland - worden de eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba bedoeld. De subsidie is verleend ten behoeve van het verzorgen van de bedrijfsbrandweer-aanwijzingen voor bedrijven op het openbare lichaam Sint-Eustatius en Bonaire. Het betreft hier een restant subsidie die in 2017 zal worden besteed.

Subsidies samenvoeging meldkamers en aansluiting bij de Landelijk meldkamerorganisatie (LMO)

Als een van de eersten in Nederland zullen de meldkamers van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en de meldkamer van de Veiligheidsregio Zuid-Holland (VZH) samengaan. Deze samengevoegde meldkamer zal vervolgens overgaan in een compleet nieuwe landelijk nog op te richten organisatie, genaamd de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO). Voor deze activiteit zijn een tweetal bijdragen ontvangen. Het bedrag van € 3,4 mln. betreft de vergoeding in verband met de vertraging van de samengevoegde meldkamer.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen ultimo 2017

Omschrijving	31-12-17
	* € 1.000,-
Huurcontracten	41.638
Onderhoudscontracten	3.855
Contracten m.b.t. Persoonlijke Bescherming en kleding	1.081
Afnameverplichtingen voertuigen	3.188
Verbouwingen gebouwen	1.709
Licenties en onderhoud software	1.159
Leasecontracten	261
Overige contracten	2.860
Vakantietoeslag	482
Vakantie- en verlofdagen	1.996
Verplichtingen ultimo 2017	58.229

Huurcontracten

Het opgenomen bedrag heeft betrekking op de resterende totale looptijden van huurcontracten. De grootste posten hebben betrekking op de huren van brandweerkazernes, het pand World Port Centre, de locatie Breslau, Breevaartstraat en de Driemansteeweg.

Onderhoudscontracten

Het grootste deel van de opgenomen post betreft de onderhoudscontracten voor de ambulances en tankautosputen (€ 3,7 mln.).

Persoonlijke Bescherming en kleding

Dit betreffen de verplichtingen uit lopende contracten met leverancier voor reiniging van persoonlijke beschermingsmiddelen, kleding en duikuitrusting.

Afnameverplichtingen voertuigen

Dit betreft de bestelling van 4 autoladders en 2 ademlucht haakarmbakken

Verbouwing gebouwen

Het betreft hier een restant aanneemsom ten behoeve van de verbouwingen aan de meldkamer.

Licenties en onderhoud software

Het opgenomen bedrag betreft de resterende termijnen van onderhoud-, abonnement- en licentiekosten.

Leasecontracten

Het opgenomen bedrag betreft de resterende leasetermijnen van 22 geleasede voertuigen

Overige contracten

De grootste posten onder de overige verplichtingen betreffen verzekeringen en Arbo-dienstverlening.

Vakantietoeslag

Het betreft hier de opgelopen vakantietoeslag bij de ambulancedienst over de periode juni t/m december 2017.

Vakantie- en verlofdagen

Het verschuldigde bedrag is berekend op basis van de urenadministratie en betreft het opgelopen saldo aan verlofdagen ultimo 2017. Met de invoering van het Individueel keuzebudget (IKB) is de vakantietoeslag komen te vervallen. De opgebouwde IKB-budgetten worden voor alle personeelsleden aan het einde van ieder jaar afgerekend.

Single information single audit (Sisa) 2017	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018				
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: A2 / 01	
			€ 12.710.412	

Jaarstukken 2017

Deel 5

Bijlagen

Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond

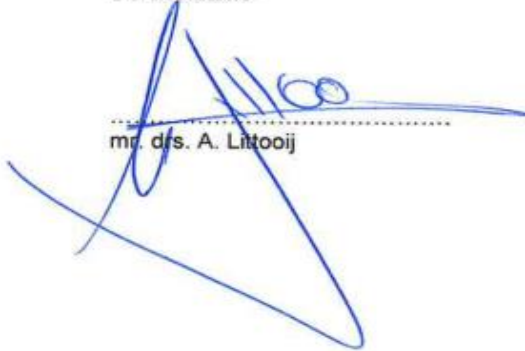
Bijdragen 2017 per deelnemende gemeente

Gemeenten	Inwoners per 1-1-2012	Basiszorg	DVO+	Bijdragen 2017
		Bedragen in €		
Albrandswaard	25.004	1.053.669	7.084	1.060.753
Barendrecht	47.064	1.983.277		1.983.277
Brielle	16.090	971.192		971.192
Capelle ad IJssel	66.159	3.466.070	138.000	3.604.070
Goeree-Overflakkee	48.285	2.034.730	84.238	2.118.968
Hellevoetsluis	39.481	1.663.729	14.469	1.678.198
Krimpen ad IJssel	28.691	1.209.039		1.209.039
Lansingerland	55.270	2.895.595	28.000	2.923.595
Maassluis	31.873	1.343.128	95.000	1.438.128
Nissewaard	84.586	4.456.797	110.000	4.566.797
Ridderkerk	45.216	1.905.402	3.605	1.909.007
Rotterdam	617.347	42.814.731	4.835.372	47.650.103
Schiedam	75.718	4.736.161	378.000	5.114.161
Vlaardingen	71.054	4.444.428	354.000	4.798.428
Westvoorne	13.910	839.608		839.608
	1.265.748	75.817.556	6.047.767	81.865.323

De DVO+ bedragen vertegenwoordigen de individuele uitbreidingen van het takenpakket boven de basiszorg, alsmede de kosten levensloop en FLO.

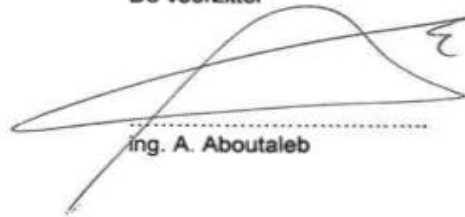
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond d.d. 25 april 2018.

De secretaris

.....
mr. drs. A. Littoij

De voorzitter

.....
ing. A. Aboutaleb

Lijst met afkortingen

AED	Automatische Externe Defibrillator
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AZN	Ambulance Zorg Nederland
AZRR	AmbulanceZorg Rotterdam-Rijnmond
BAC	Bestuurlijke Advies Commissie
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBV	Brandbeveiligingsverordening
BDUR	Besluit Doeluitkering Rampen en Zware Ongevallen
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BHV	Bedrijfs hulpverlening
BrONS	Brandbestrijding op de Noordzee pre Search and Rescue
BRZO	Besluit Rampen en Zware Ongevallen
BVP	Brandveiligheidsplannen
CoPI	Commando Plaats Incident
Fido	Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel Leefstijdsontslag
GBT	Gemeentelijk Beleids Team
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie de Regio
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
HR	Human Resources
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
IHP	Integraal Handhavingsprogramma
IKB	Individueel Keuze Budget
IOV	Impuls Omgevingsveiligheid
IPO	Interprovinciaal Overleg
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
LNB	Landelijk Netwerk Bevolkingszorg
NRV	Nationale Reddingvloot
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit
OMS	Openbaar Meldsysteem
PGS	Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
ROAZ	Regionaal Overleg Acte Zorg
ROC	Regionaal Operationeel Centrum
ROT	Regionaal Operationeel Team
SiRM	Strategies in Regulated Markets
SIS	Slachtoffer Informatie Systeem
SMP	Stedenbouwkundige Matenplannen
TCO	Team Collegiale Ondersteuning
UPD	Uitgangspuntendocument
VCA	Veiligheid, gezondheid en milieu checklist voor Aannemers
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VR	Veiligheidsrapport
VRR	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
VWS	Ministerie van Volkshuisvesting, Welzijn en Sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet normering Topinkomens
WVR	Wet Veiligheidsregio
ZHZ	Zuid-Holland Zuid